

## LIITTEITÄ



## KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) IX EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Nimi, isännimi ja sukunimi: Vladimir Iljitsh Uljanov  
(Lenin)
2. Edustajankortin n:o  $\frac{\text{päättövaltainen}}{\text{neuvotteleva}^*}$  : 381
3. Minkä järjestön kirjoilla olette (ujesti, kuvernementti):  
Moskovan
4. Järjestönne jäsenmäärä: 35 000
5. Miten valittu (kuvernementtikonferenssissa, ujestikonferenssissa,  
yleisessä kokouksessa j.n.e.) ja milloin:  
Moskovan kaupunkikonferenssissa
6. Edustettujen puolueen jäsenten luku kuvernementtikonferenssissa,  
ujestikonferenssissa, yleisessä kokouksessa, jossa teidät on valittu edus-  
tajakokoukseen: 35 000
7. Ikä: 50
8. Sivistys: korkeakoulu
9. Entinen ammattinne (osoitettava aivan selvästi) tai mitä ammat-  
teja taidatte:  
entinen: valantehneen asianajajan apulainen  
publisisti
10. Kansallisuus: isovenäläinen
11. Siviilisääty: naimisissa  
T o i m i n t a p u o l u e e s s a .
12. Mistä asti olette ollut VKP:n jäsen (vuosi, kuukausi):  
vuodesta 1893
13. Mihin yleisvenäläisiin puoluekokouksiin olette osallistunut:  
Kai melkein kaikkiin.

\* »Neuvotteleva» sanan Lenin on viivannut yli. *Toim.*

14. Missä puoluetoimissa olette olleet, milloin ja missä:  
KK:n jäsenenä ja pää-äänenkannattajan toimittajana
15. Kuinka kauan toimitte illegaalisesti:  
1893—1917
16. Missä puoluetoimissa olette nykyään:  
KK:n jäsen  
KKN:n ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
17. Kuuluitteko mihinkään puolueeseen ennen VKP:hen liittymistä, milloin, kuinka kauan: en  
T o i m i n t a   n e u v o s t o i s s a .
18. Missä neuvostotoimissa olette olleet, milloin, missä:  
KKN:n ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
19. Missä neuvostotoimissa olette nykyään: samassa
20. Mihin ammattiliittoihin ja milloin olette kuulunut ja mihin kuulutte: en ole kuulunut
21. Oletteko joutunut repressiivisten toimenpiteiden kohteeksi puoluetoimintanne vuoksi, milloin, minkä jutun yhteydessä:  
olin pidätettynä 1887, 1894 ja 1900
22. Missä olitte Helmikuun vallankumouksen aikana (karkotettuna, pakkotyössä, vankilassa, ulkomailla, sotapalveluksessa, tehtaassa j.n.e.):  
maanpaossa (Zürichissä)
23. Kuinka kauan olette olleet vankilassa: 14 kuukautta  
ynnä muutamia päiviä  
»   »   »   »   karkotettuna: 3 vuotta  
»   »   »   »   pakkotyössä: en ole ollut  
»   »   »   »   maanpaossa: 1900—1905 ja  
1908—1917

Allekirjoitus: V. Uljanov (Lenin)

29. maaliskuuta 1920

## KYSELYLOMAKE VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN JÄSENTEN UUSINTAREKISTERÖINTIÄ VARTEN

- 1) Sukunimi, etu- ja isännimi: Vladimir Iljitsh Uljanov
- 2) Ikä: 50 v.
- 3) Mistä kuvernementista, kaupungista, ujestista, volostista, kylästä syntyisin: Simbirskin kaupungista
- 4) Vanhempien ammatti ja osoite: kuolleet
- 6) Perheen jäsenet (ikävuosittain) ja huollettavien luku:
- vaimo 51  
veli 45  
sisar 44
- 6) Omistatteko kiinteistöä (maapalsta, talo) tai tuotantovälineitä ja missä: en
- 7) Kansallisuus: venäläinen
- 8) Äidinkieli: venäjä
- 9) Mitä kieliä, paitsi venäjää, puhutte, luette, kirjoitatte (tarpeellinen alleviivattava):  
ranskaa, saksaa, englantia; kaikkia kolmea huonosti
- 10) Perusammatti: kirjallisen työn tekijä
- 11) Mitä koulusivistystä olette saanut ja missä
- |                    |   |   |
|--------------------|---|---|
| a) Yleissivistys   | { | kymnaasi  |
| b) Ammattisivistys |   | Suoritin yksinopiskelijana yliopistotutkinnot v. 1891 lainopillisessa tiedekunnassa |
- 12) Oletteko ollut ulkomailla, milloin ja missä:  
1895; 1900—1905; 1907—1917 maanpaossa (Sveitsissä, Ranskassa, Englannissa, Saksassa, Galitsiassa)
- 13) Mitkä Venäjän seudut tunnette hyvin:  
olen asunut vain Volgalla ja pääkaupungeissa

14) Oletteko palvelut vanhassa armeijassa (sotilasarvo, joukko-osasto ja kuinka kauan): en

15) Oletteko osallistunut taisteluihin ja haavoittunut (missä ja milloin):

en

16) Missä laitoksessa tai virastossa työskentelette nykyään (sen osoite ja puhelimen n:o), missä toimessa:

KKN

17) Paljonko saatte palkkaa ja onko sivuansioita:

13 1/2 tuh. (13 500)<sup>499</sup>

sivuansioita kirjallisista töistä

18) Mistä ajasta asti olette olleet VKP:ssä:

perustamisesta asti ja aikaisemminkin (1893)

19) Oletteko liittynyt puolueviikon aikana: — en —

20) Mikä järjestö on hyväksynyt teidät alunperin VKP:n jäseneksi:

ks. 18. §:ää

21) Oletteko kuunnellut luentoja yhteiskuntapoliittisista aiheista, missä, milloin, kenen luentoja ja oletteko käynyt läpi poliittisen alkeiskoulun ja minkä asteen oppikurssin:

## Z

22) Minkä puoluesolun jäsen olette:

Kremlin alapiirin

23) Onko Teidät haastettu puolueoikeuteen, milloin ja mistä syystä: on, menshevikkien toimesta VSDTP:ssä hajaannuksen aikoina

24) Oletteko ollut jossakin muussa puolueessa, missä, milloin ja minä: en

25) Mitä asiakirjoja tai todistuksia Teillä on, jotka osoittavat Teidän olleen illegaalisessa puoluejärjestössämme:

asiakirjana — puolueen historia

26) Aikaisemman toimintanne pääpaikat:

- |                                    |                  |                                  |
|------------------------------------|------------------|----------------------------------|
| 1. Ennen Helmikuun vallankumousta: | a) siviilitoimi: | } ulkomailla<br>ja<br>Pietarissa |
|                                    | b) puolue työ:   |                                  |
| 2. Ennen Lokakuun vallankumousta:  | a) siviilitoimi: | }                                |
|                                    | b) puolue työ:   |                                  |

27) Miten osallistuitte Helmikuun vallankumoukseen:

en mitenkään, yleistä puolue työtä lukuunottamatta  
(olin maanpaossa)

28) Samoin Lokakuun vallankumoukseen: KK:n jäsen

29) Onko Teihin kohdistettu repressiivisiä toimenpiteitä poliittisista rikoksista syytettynä, missä ja milloin; minkä rangaistuksen olette kärsinyt:

- pidätys 1887 (muutamia päiviä)  
» 1895—1897 (14 kuukautta ja karkotus  
3 vuodeksi Itä-Siperiaan)  
» 1900 (muutamia päiviä)

30) Mihin ammattiliittoon olette kuulunut, missä ja milloin:  
en mihinkään

31) Mihin ammattiliittoon kuulutte nykyään (osoitettava jäsenkirjan n:o): en mihinkään

32) Oletteko ollut valinnallisissa toimissa Helmikuun vallankumouksen jälkeen ja missä:

- a) Neuvostoissa: KKN:n puheenjohtaja  
b) Ammattiliitoissa: en  
c) Puolueessa: KK:n jäsen  
d) Tehtaissa:  
e) Sotilasosastoissa: } en  
f) Muissa: }

33) Oletteko saanut sotilaskoulutusta (sotilasarvo) ja onko Teidät rekisteröity erikoisjoukkoihin, mihin komppaniaan ja mikä on numeronne: en

34) Oletteko ollut mobilisoituna Punaiseen Armeijaan, milloin, minkä järjestön toimesta ja missä järjestyksessä (yleinen liikekannallepano vai puolue mobilisaatio), kuinka kauan ja missä olitte rintamalla (osoitettava täsmällisesti), mitä velvollisuuksia täytitte, osallistuitteko taisteluihin, olitteko haavoittunut, milloin ja missä: en

35) Oletteko ollut mobilisoituna kuljetuslaitokseen, milloin ja minkä järjestön toimesta:

en

36) Missä puolue- ja neuvostotoimissa voitte olla (organisaattori, hallintomies, luennoitsija, agitaattori, kulttuurityöntekijä j.n.e.):

## Z

37) Oletteko joutunut puhumaan suurissa kokouksissa ja olemaan puheenjohtajana: **kyllä**

38) Mitä puolueyötä teette nykyään:

**KK:n jäsen**

39) Mitä lisätietoja haluatte antaa:

## Z

40) Kotiosoitteenne ja puhelimenne n:o:

**Kreml. Ylävaihe**

41) Mitä Marxin, Engelsin, Leninin, Kautskyn ja Plehanovin teoksia olette lukenut:

**melkein kaikki (alleviivaamieni tekijäin)**

42) Mistä aiheista olette joutunut pitämään puheita työläisille ja talonpojille tai luennoimaan:

**enimmäkseen poliittisista**

43) Kirjoitatteko sanomalehtikirjoituksia, mihin ja mistä aiheista:

**harvoin, poliittisista aiheista**

44) Pystytttekö kirjoittamaan lentolehtisiä, vetoomuksia ja mitä olette kirjoittanut tällä alalla:

**Kyllä. En voi luetella, on ollut melko paljon**

45) Millä tiedon alalla tunnette olevanne erikoisen vahva ja mistä kysymyksistä voitte luennoida ja pitää oppitunteja:

**lähinnä poliittisista kysymyksistä**

(Allekirjoitus) *V. Uljanov (Lenin)*

17/IX 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1926  
kirjassa: »VKP(b):n jäsenen  
V. I. Uljanovin (Leninin) henkilö-  
asiapaperit», kust. »Moskovski ra-  
botshtsi».*

*Moskova — Leningrad*

*Julkaistaan V. I. Leninin  
täyttämän lomakkeen mukaan*



**KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN)  
IX YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN  
OSANOTTAJILLE**

1. Nimi, isännimi ja sukunimi: Vladimir Iljitsh Uljanov
2. Edustajankortin n:o neuvotteleva  
päättösvaltainen ei ole vielä korttia
3. Mikä järjestö valtuuttanut: KK
4. Ikä: 50 vuotta
5. Sivistys: korkeakoulu
6. Entinen ammattinne (osoitettava aivan täsmällisesti) tai mitä ammatteja taidatte:  
kirjallisen työn tekijä
7. Kansallisuus: venäläinen
8. Mistä ajasta asti olette olleet VKP:n jäsen (vuosi, kuukausi):  
1893, virallisesti 1898
9. Mitä puolueetyötä teette nykyään: KK:n jäsen
10. Missä neuvostotoimissa olette nykyään:  
KKN:n puheenjohtaja ja Puolustusneuvoston  
puheenjohtaja
11. Mihin ammattiliittoihin kuulutte nykyään:  
en mihinkään
12. Kuuluitteko johonkin puolueeseen ennen VKP:hen liittymistä,  
milloin, kuinka kauan: en

Allekirjoitus *V. Uljanov (Lenin)*

20 p:nä IX kuuta vuonna 1920.

## KYSELYLOMAKE VKP:n X YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Sukunimi:	Uljanov (Lenin)
2. Etu- ja isännimi:	Vladimir Iljitsh
3. Mihin puoluejärjestöön kuulutte (kuvern., kaup., ujesti, armeija, divis.):	VKP:n KK Moskova kaupunki
4. Edustajan-kortin n:o päätösvaltainen neuvotteleva	n:o 21 neuvotteleva <sup>500</sup>
5. Miten valittu (kuvernementti-, ujesti-, armeijan-, divisioonan konferenssissa, yleisessä kokouksessa j.n.e.) ja milloin:	KK:n edustajaksi neuvotte-luoikeuksin
6. Edustettujen puolueen jäsenten luku kuvernementti-, ujesti-, armeijan-, divisioonankonferenssissa, jossa teidät on valittu edustajakokoukseen:	KK:ssa on 19 henkilöä
7. Mihin puolueen yleisvenäläisiin edustajakokouksiin olette osallistunut:	kaikkiin paitsi heinäkuussa 1917 (vai elokuussa?)
8. Syntymävuosi ja ikä:	1870

9. Terveystila ja invaliditeetti:	terve
10. Perhesuhteet (huollettavien perheenjäsenten luku):	vaimoni ja sisareni asuvat kanssani
11. Kansallisuus:	venäläinen
12. Äidinkieli:	venäjä
13. Mitä muita kieliä taidatte ja kuinka hyvin:	englantia, saksaa, ranskaa huonosti; italiaa kovin huonosti
14. Mitkä Venäjän seudut tunnette hyvin ja montako vuotta olette asunut siellä:	parhaiten Volganvarren, missä olen syntynyt ja asunut 17 ikävuoteen
15. Oletteko ollut ulkomailla (milloin, missä, miten kauan):	useissa Länsi-Euroopan maissa 1895; 1900—1905; 1908—1917
16. Sotilaskoulutus:	ei minkäänlaista
17. Sivistys (missä oppilaitoksissa olette opiskellut, päättitekö, jos ette, niin montako luokkaa tai kurssia kävitte):	v. 1891 päätin (suoritin tutkinnot yksinopiskelijana) Pietarin yliopiston lainopillisen tiedekunnan
18. Pääelinkeino ennen vuotta 1917:	kirjallisen työn tekijä

19. Mitä ammatteja taidatte:	en mitään
20. Mitä työtä olette tehnyt vuoden 1917 jälkeen, paitsi puolue-, neuvosto-, ammattiliittoy.m.s. toimia.	mainittujen lisäksi vain kirjallista työtä
21. Mihin ammattiliittoon kuulutte nykyään:	lehtimiesten liittoon

22. Missä toimissa olette olleet vuodesta 1917 neuvostoissa, sotilas-, ammattiliitto-, talousalalla (paitsi puolue-toimia):

Milloin (mistä ajasta mihin asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaupunki, arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917— III 1921	Moskova	KKN ja TPN	puheenjohtaja

23. Missä toimessa olette neuvostoissa, sotilas-, talous-, ammattiliittoalalla lomakkeen täyttämisen aikaan (paitsi puolue-työtä):

Milloin (mistä asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaup., arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917	Moskova	KKN ja TPN	puheenjohtaja

24. Mistä asti olette olleet VKP:n (bolshevikkien) jäsen:

vuodesta 1894

25. Oletteko kuulunut muihin puolueisiin, jos olette, niin mihin, milloin ja miten kauan:	en
---	----

26. Osallistuitteko vallankumousliikkeeseen ennen vuotta 1917:

Milloin (mistä ajasta mihin asti)	Missä (kuvern., ujesti, kaupunki)	Missä järjestössä	Missä tehtävissä
1892—1893 1894—1895 1895—1897 1898—1900	Samara Pietari vankila Siperia (Jeniseiskin kuvernementti)	illegaalisissa s.-d. kerhoissa ja VSDTP:n perustamisesta asti sen jäsen	
1900—1905 1905—1907 1908—1917	ulkomailla Pietari ulkomailla		

27. Oletteko ollut repressiivisten toimenpiteiden kohteena vallankumoustoimintanne vuoksi (milloin, minkä jutun yhteydessä):	1887 pidätys; 1895—1897 vankeus; 1898—1900 Siperia; 1900 pidätys
--	--

28. Kuinka kauan olette ollut:  Vankilassa  Pakkotyössä Karkotettuna Maanpaossa	muutamia päiviä +14 kuukautta  en ole ollut kolme vuotta 9—10 vuotta
---	---

## 29. Missä puolue-toimessa olette ollut vuodesta 1917:

Milloin (mistä ajasta mihin asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaup., arm., divis. j.n.e.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917—III 1921	Moskova	KK	KK:n jäsen

## 30. Missä puolue-toimessa olette lomakkeen täyttämisen aikaan:

Milloin (mistä ajasta asti)	Missä (kaup., kuvern., ujesti, arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917—III 1921	Moskova	KK	KK:n jäsen

31. Oletteko joutunut edesvastuuseen VSFNT:n oikeuslaitoksissa tai puolueoikeudessa (milloin, missä, mistä asiasta):

en

Maaliskuun 7 p:nä vuonna 1921.

Edustajan allekirjoitus:  
*V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti  
tammikuun 21 p:nä 1926  
»Na Smenu» lehdessä (Sverdlovsk)  
5. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1932  
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin  
täyttämän lomakkeen mukaan*

**KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN)  
XI YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN  
OSANOTTAJILLE**

1. Sukunimi, etu- ja isännimi: Uljanov (Lenin) Vladimir Iljitsh
2. Millaisin valtuuksin (päättövaltaisena vai neuvottelevana) osallistuu:
3. Edustajankortti: n:o 1
4. Mikä järjestö valtuuttanut: VKP:n KK
5. Mihin puolueen yleisvenäläisiin konferensseihin ja edustajakokouksiin osallistunut päätösvaltaisena:  
  
edustajakokouksiin kaikkiin paitsi 1898 ja kesällä 1917  
konferensseihin luultavasti melkein kaikkiin
6. Syntymävuosi: 1870
7. Kansallisuus: isovenäläinen
8. Sivistys (alkeis-, keski-, korkeakoulu)
9. a) Perusammatti ja erikoisala vuoteen 1917:  
kirjallisen työn tekijä  
  
b) Montako vuotta olette harjoittanut kyseistä ammattia:  
1894—1917, t.s. 23 vuotta
10. a) Tärkein toimeentulolähde vuoteen 1914:  
kirjoituspalkkiot ja puolueen antamat avustukset

- b) 1914—1917: samoin  
 c) 1917—1921: samoin 25. X 1917 asti. 25/X jälkeen  
 neuvostohallituksen maksama palkka

11. Missä neuvostotoimessa olette nykyään:

KKN:n ja TPN:n puheenjohtaja

12. Miten osallistutte nykyään:

- a) osuustoimintaan  
 b) ammattiyhdistystoimintaan } en osallistu varsinaisesti

13. Missä puolue-toimessa olette nykyään:

VKP:n KK:n jäsen

14. Milloin liityitte VKP:hen: vuonna 1895

15. Oletteko aikaisemmin kuulunut muihin puolueisiin, milloin, mihin: en

16. Oletteko ollut repressiivisten toimenpiteiden kohteena vallankumouksellisen toiminnan vuoksi (milloin):

pidätys ja karkotus 1887; pidätys ja karkotus  
 Itä-Siperiaan 1895 (XII)—1900

Kuinka kauan olette ollut:

- 1) vankilassa: muutamia päiviä 1887 ja 1900; 14 kk.  
 1895—1897  
 2) pakkotyössä: en ole ollut  
 3) karkotettuna: kolme vuotta (Jeniseiskin kuvernementin  
 Minusinskin ujesti)  
 4) maanpaossa: 1900—1905 ja 1908—1917

Allekirjoitus V. Uljanov (Lenin)

14 pnä joulukuuta 1921.



**KYSELYLOMAKE YLEISVENÄLÄISTÄ VKP(b):n  
JÄSENTEN LUETTELOINTIA VARTEN**

13. helmikuuta 1922

VKP:n KK TILASTO-OSASTO Lomake »A« n:o 38	VENÄJÄN KOMMUNISTISEN (b) PUOLUEEN JÄSENTEN YLEISVENÄLÄINEN LUETTE- LOINTI vuonna 1922	<i>Kaikkien mai- den proletaarit, liittykää yhieeni!</i>
--	--	--

1. Puoluesolun sijaitsemispaikka:  $\frac{\text{kaup.}}{\text{kylä}}$  Moskova  $\frac{\text{ujesti}}{\text{volosti}}$  Za-  
moskvoretshjen piiri  $\frac{\text{kuvern.}}{\text{alue}}$  Kremlin alue n:o 1
2. Tuotanto- y.m. laitos (virasto, sotilasosasto), jossa puoluesolu on perustettu: Kansankomissaarien Neuvosto, puoluekirja 224.332
3. Mikä puoluejärjestö on antanut puoluekirjan: Zamoskvoretshjen piirikomitea
4. Sukunimi: Uljanov (Lenin)
5. Etu- ja isännimi: Vladimir Iljitsh
6. Sukupuoli: M. 7. Ikä: syntynyt vuonna 1870; täyttänyt: 52 vuotta
8. Puhekieli: venäjä 9. Mitä muita kieliä, paitsi sitä, puhutte sujuvasti: Sujuvasti en mitään
10. a) Onko teillä mitään uskonnollisia katsomuksia (vakaumuksia)? (on, ei) mitä nimenomaan: Ei  
b) Jos ette ole uskovainen, niin mistä ikävuodesta asti: 16 ikävuodesta
11. Kyselyyn vastaavan perheenjäsenten luku (paitsi häntä itseään): huollettavia: kaksi  
työssä käyviä: kaksi
12. Sivistys: a) luku- ja kirjoitustaitoinen (kyllä, ei): Kyllä b) jos olette opiskelleet tai opiskelette, niin osoittakaa:—

## I taulukko. Sivistystaso

Minkätyyppinen oppilaitos (2-luokk. zemstvokoulu; 4-luokk. kaupunkikoulu; teknillinen ammattikoulu; autoalan iltakurssit; ilmailukurssit; kymnaasi; yliopisto; puoluekoulu). Koulun ulkopuolinen sivistys merkitään sanoilla »itseoppinut», »kotiopetus»	Montako vuotta opiskellut	Päätittekö koulun (kyllä, en, eronnut siitä ja siitä luokalta, opiskelen)
13	14	15
a. Päätin klassillisen kymnaasin 1887 b. ja suoritin yliopistotutkinnot c. lainopillisessa tiedekunnassa vuonna 1891 yksinopiskelijana	8 vuotta (kymnaasissa)	Kymnaasin päätin. Yliopistotutkinnot suoritin yksinopiskelijana
16. Jos haluatte opiskella, niin mitä (luku- ja kirjoitustaitoa, tieteitä, taitteita, ammatteja — nimenomaan millaisia): —		

## II taulukko. Yhteiskunnallinen ja kansallinen syntyperä

Suhde vastaajaan	Perusammatti tai elinkeino, toimi, virka	Asema elinkeinoelämässä (palkkatyöläisiä käyttävä yrittäjä; yksinäinen yrittäjä; palkkatyöläinen; »vapaa» ammatin harjoittaja; talonmistaja; perheenemäntä)	Kansallisuus
17	18	19	20
1. Isoisä (isän puolelta) _____ 2. Isä _____ 3. Äiti _____	en tiedä kansakoulujen johtaja —		
21. Mistä ikävuodesta alkaen olette hankkinut toimeentulon omalla työllänne: 27 ikävuodesta (likipitäen); palkkatyössä vai omassa taloudessa (alleiviivataa): kirjallisen työn tekijä			
22. a) Perusammatti ja erikoisala vuoteen 1917: kirjallisen työn tekijä			
b) Montako vuotta olette harjoittanut kyseistä ammattia: noin 20 (1897—1917)			
23. Tärkein toimeentulolähteenne vuoteen 1914: kirjallinen työ ja puolueen antamat avustukset 1914—1917: Samoin			

III taulukko. Työ- ja palvelusvuodet alkaen  
vuodesta 1917 tähän kyselyyn asti

Kausi	Työpaikka		Elinkeino	Palkattu, valittu, nimetty	Työssäolon pituus			
	Laitos (virasto, sotilasosasto), jossa olette työskennellyt vähintään 3 kk. ja jossa olette työssä nykyään	Kaupunki tai kuvernementti			Mistä ajasta mihin asti		Yhteensä työssä	
					Kk., vuosi	Kk., vuosi	Vuosia	Kuukausia
24	25	26	27	28	29	30	31	32
A. Vuodesta 1917 nykyiseen toimeen astumiseen saakka	a							
	b							
	c							
	d							
	e							
B. Kyselyn hetkellä:	a. Alkaen X Moskova			Nimitetty	Alkaen 25. X 1917		4	3
	b. 1917 KKN:n puheenjohtaja							

33. Viime kuukauden ansiot: (rahana): Palkkausluokka 17, peruspalkka ..... rpl., ansiot yhteensä 4 700 000 ruplaa

## IV taulukko. Puolueessaoloaika

Puolueen ja puolueyhymän nimi	Asema järjestössä (ammattimies, puoluekomitean jäsen, puoluekomitean sihteeri, organisaattori, agitaattori, propagandisti, taisteluryhmän jäsen, teknikko, rivijäsen)	Työpaikka (kaupunki, kuvernementti)	Puolueessaoloaika		
			Liittynyt (vuosi, kuukausi)	Eronnut (vuosi, kuukausi)	Yhteensä ollut puolueessa (vuodet ja kk.)
34	35	36	37	38	39
VKP(b)	ammattimies, KK:n jäsen	Moskova	1895 (tosiasiallisesti)	—	noin 27 vuotta

## V taulukko. Osallistuminen vallankumousliikkeeseen

O s a l l i s t u m i n e n	Montako kertaa
40	41
1. Taloudellisiin lakkoihin .....	—
2. Poliittisiin » .....	—
Y h t e e n s ä .....	
3. Poliittisiin katumielenosoituksiin .....	—
4. Ylioppilasliikkeeseen .....	(1887)
5. Maanalaisiin kerhoihin .....	monesti
6. Illegaalisiin joukkotilaisuuksiin ja kokouksiin .....	monesti
7. Vapun viettoon .....	
8. Aseellisiin kapinoihin ja partisaanitoimintaan .....	—
9. Puoluekonferensseihin .....	} Melkein kaikkiin
10. Puolueen edustajakokouksiin .....	

42. Vankeusaika: a) ollut vankilassa: 1 vuoden 2 kuukautta; hallinnollisessa järjestyksessä karkotettuna: 3 vuotta — kk.; Pakkosiirtolaisena — vuotta — kk.; poliittisena emigranttina: Noin 10 vuotta...kk.; montako kertaa paennut: —
43. a) Mitä sanoma- ja aikakauslehtiä luitte vuonna 1921 (luetelkaa ne): kaikenlaisia
- b) Säännöllisesti, sattumalta, ei koskaan: epäsäännöllisesti
- c) Jollette lue koskaan, niin miksi (ei ole lehtiä, ei ole aikaa, ei ole halua) —
- d) Jos luette, niin missä (kotona, työpaikalla, kirjastossa, lukusalisissa, seinään liimattuja lehtiä): kotona
44. a) Mistä asti olette ollut ammattiliiton jäsen: vuodesta 19...
- b) Osallistutteko nykyään ammattiyhdistystoimintaan (kyllä, en): en
- c) Jos osallistutte, niin miten:

## VI taulukko. Sotapalveluksessa sotilana ja poliittisena komissaarina oloaika

Missä armeijassa	Asealaji ja erikoisala (jalkaväki, ratsuväki, tykistö, pioneeri-, insinöörijoukot)	Korkein sotilasarvo ja -virka (rivimies, komppanianpäällikkö)	Palvelusajan pituus			Montako kertaa								
			Mistä mihin		Yhteensä palvelut	Osallistunut		Haavoittunut		Saanut sotilaspalkintoja				
			Kuukausi Vuosi	Kuukausi Vuosi		Vuotta Kuukautta	Laukaustenvalittoon y.m.	Käsikämmään	Tulliaaseesta		Kylmästä aseesta			
					48					49		50	51	52
45	46	47												
1. Tsaarin armeijassa	En ole ollut													
2. Valkoisessa armeijassa														
3. Vihreässä armeijassa														
4. Punaisessa armeijassa														

57. Jos ette ole ollut sotapalveluksessa, niin oletteko saanut yleisen sotilaskoulutuksen (kyllä, en): En

58. Milloin kotiutettu: — kuussa 19 —

59. a) Jos olette kaupunkilainen tai työläinen, niin onko teillä mitään yhteyttä maatalouteen (kyllä, ei) —

b) Mikä nimenomaan (on oma tai toisten henkilöiden kanssa yhteinen pelto-, kasvitarihviljelmä, mehiläistarha y.m.s.) —

c) Millä tavalla osallistutte sen hoitoon (tekemällä omakoh-  
taisesti työtä, tukemalla rahallisesti) —

Huomautuksia:

Moskovan kaupungissa ..... 13. helmikuuta 1922

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran osittaisesti  
(ensimmäisen sivun faksimile) 1924  
»Ogonjok» aikakauslehden  
7. n:ossa

Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
(faksimile) 1926 kirjassa:

I. G. Lazjan. »VKP(b):n jäsenen  
V. I. Uljanovin (Leninin)  
'Henkilöastapaperit'.  
Moskova—Leningrad, kust.  
»Moskovski rabotshi»

Julkaistaan V. I. Leninin  
täyttämän lomakkeen  
mukaan

## KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) XI EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Sukunimi, etunimi, isännimi: \_\_\_\_\_ Uljanov Vladimir Iljitsh\*
2. Millaisin valtuuksin osallistutte  $\frac{\text{neuvottelevana}}{\text{päätösvaltaisena}}$
3. Edustajankortin n:o:
4. Mikä järjestö valtuuttanut: \_\_\_\_\_ Moskova
5. Ikä: \_\_\_\_\_ 52 vuotta
6. Kansallisuus: \_\_\_\_\_ venäläinen
7. Sivistys: \_\_\_\_\_ korkeakoulu
8. Mihin yhteiskuntaryhmään lukeudutte (työl., talonp., toimihenk.)
9. Montako vuotta olette työskennellyt ammattialallanne: 28 vuotta kirjallisen työn tekijänä
10. Missä puolueitoimessa olette nykyään:  
VKP:n KK:n jäsen
11. Missä neuvostotoimessa olette nykyään:  
Kansankomissaarien Neuvoston ja TPN:n puheenjohtaja
12. Miten osallistutte nykyään:
 

a) osuustoimintaan	}	en mitenkään
b) ammattiyhdistysliikkeeseen		
13. Milloin liityitte VKP:hen: \_\_\_\_\_ perustamisesta asti (1895)
14. Kuuluitteko aikaisemmin muihin puolueisiin, milloin, mihin:  
En

Allekirjoitus *V. Uljanov (Lenin)*

Maaliskuun 27 pnä vuonna 1922.

*Julkaistu ensi kerran 1930  
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin osittain  
täyttämän lomakkeen mukaan*

---

\* Petitiillä ladotut vastaukset on kirjoitettu M. I. Uljanovan käsialalla.  
*Toim.*

V. I. LENININ  
PÄIVYSTÄVIEN SIHTEERIEEN  
PÄIVÄKIRJA<sup>501</sup>

*21. marraskuuta 1922 — 6. maaliskuuta 1923*





21. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Aamulla Vladimir Iljitshin puheilla oli Gorbunov<sup>502</sup>. Klo 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Kamenev; klo 6 istunto<sup>503</sup>. Ei ollut mitään määräyksiä. Lidija Aleksandrovnalla [Fotijevalla] on eräs äänestettäväksi asetettu asiapaperi<sup>\*504</sup>, josta Vladimir Iljitsh pyysi muistuttamaan hänelle klo 5—6 keskustellakseen Stalinin kanssa. Mutta Lidija Aleksandrova otti sen ja sanoi itse antavansa Leninille ne selitykset, jotka tämä haluaa saada Stalinilta, joten ei tarvitse muistuttaa Leninille, koska Lidija Aleksandrova muistuttaa. Kamenev 10<sup>1</sup>/<sub>4</sub> — 10<sup>3</sup>/<sub>4</sub>.

21. marraskuuta, ilta.

Haskell — 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> } vastaanotto määrätty marraskuun 22 päi-  
Stalin — 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> } väksi\*\*.

Haskellin ja Lersin (tulkin) suhteen on annettu määräys komendantinvirastoon.

22. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

I. Aamulla ei ollut mitään määräyksiä. Vastaanotettavat kävivät.

Illaksi — Kivdilo ja Brodovski klo 6 (posliinitehtaan työläisiä)\*\*\*, vastaanotto tapahtuu seuraavassa järjestyksessä: he tulevat klo 6:ksi Gorbunovin työhuoneeseen, tämä keskuste-

*Merkinnöt sarakkeessa »Täytläntöönpano»:*

\* Äänestetty. Annettu Poliittiselle toimikunnalle. Tiedotettu Tshitsheerinille sekä Stalinille. Voloditsheva.

\*\* Haskell<sup>505</sup> — Kamenevin kautta. Lers — tulkki. Stalin — täytetty. Molemmat kävivät.

\*\*\* Kivdilolle ja Brodovskille on tiedotettu Zaksin<sup>506</sup> välityksellä, kaikki heitä koskevat tiedot saatavissa Zaksilta.

lee heidän kanssaan ja tiedottaa meille, silloin Vladimir Iljitsh pistäytyy sinne hetkiseksi.

Annettava pääsylupamääräys (Troitskin portin kautta).

II. Vladimir Iljitsh antoi lähetettäväksi kaikille Poliittisen toimikunnan jäsenille ja Tshitsherinille erittäin salaisen kirjeen, joka koskee Haskellin ehdotusta, sitä lähetetty Nazaretjanille<sup>507</sup> 8 kappaletta äänestystä varten jaettavaksi\*. Tarkastettava kysymällä Burakovalta<sup>508</sup>, — saatu.

III. Annettava Vladimir Iljitshille allekirjoitettavaksi neuvostotyöntekijäin ammattiliiton 5. yleisvenäläisen edustajakokouksen puhemiehistölle osoitetut Gorbunovin paperit<sup>509</sup> (palautettava allekirjoitettuna Gorbunoville).

23. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Aamusta klo 11:ltä Vladimir Iljitshin luona Poliittisen toimikunnan istunto klo 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> asti.<sup>510</sup> Ei mitään määräyksiä toistaiseksi.

Jos Vladimir Iljitsh kysyy, miten on Hooverille lähetettävän kirjeen laita, pitää sanoa, että Tshitsherin otti hoitaakseen koko asian. Haskell matkustaa tänään klo 7.20. Kirje toimitetaan perille Landerin välityksellä (kuten Vladimir Iljitsh pyysi). Mitään vastaanottoa illaksi ei vielä ole.

23. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 5.40 Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan. Kysyi Skljanskin<sup>511</sup> virkakirjettä sekä sitä, milloin Poliittisen toimikunnan pöytäkirja saadaan valmiiksi ja miten se teknisesti tapahtuu. Kysyin asiaa Skljanskilta, ja hän lupasi lähettää kirjeen 24. marraskuuta aamulla.

Klo 6.45 kirje Sokolnikoville<sup>512</sup>.

Klo 8.05 Vladimir Iljitsh halusi keskustella Stalinin kanssa, joka osoittautui olevan Keskuskomitean Sihteeristön istunnossa. Vladimir Iljitsh sanoi: »joko illalla tai aamulla, mutta nyt ei kannata häiritä.» Poistui klo 8.30.

Vladimir Iljitsh kävi läpi kaikki kirjauutuudet. Annoin Vladimir Iljitshille Zinovjeviltä saadun kirjeen<sup>513</sup> sekä Zak-silta tulleen aineiston. Vladimir Iljitsh pyysi suuren Kansankomissaarien Neuvoston istunnon päiväjärjestyksen, antoi käännettäväksi kirjeen venäjältä englanniksi. Vladimir Iljitsh poistui klo 10.05.

*Merkintö sarakkeessa »Täytläntöönpano»:*

\* Lähetetty 15/20 min. № 8565.

24. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh halusi tavata Meisneriä (Kalateollisuuden päähallinnosta), ehkä tänään, vielä ei tiedetä.

Ehkä tänä iltana tai huomenna päivällä Vladimir Iljitsh ottaa vastaan Skljanskin ja Pantsendzhanskin laivanrakennusohjelman johdosta.\*<sup>514</sup>

Vladimir Iljitsh pyysi huolehtimaan siitä, että tänä iltana saataisiin puhelimen ulottuville Earsman ja Garden<sup>515</sup> — Australian puolueen edustajat, klo 5—9 illalla, he odottavat »Luksissa» 294, yhteys voidaan ottaa komendantinviraston kautta.

Burakova soitti ja pyysi antamaan Vladimir Iljitshille äänestettäväksi ehdotuksen, jonka Tshitsherin on esittänyt Vorovskilta saadun salmia koskevan sähkeen johdosta\*\*<sup>516</sup>.

24. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Istunnon edellä Vladimir Iljitshin luona kävi Kamenev. Klo 6 — 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Vladimir Iljitsh oli Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa<sup>517</sup>. Poliittisesta toimikunnasta lähetettiin Vladimir Iljitshille äänestettäväksi Gruusian KK:n ilmoituksen johdosta muodostettavan komission kokoonpanoa koskeva kysymys.<sup>518</sup> Vladimir Iljitsh ei äänestänyt.

Antoi salmia koskevan äänestyksen Poliittiselle toimikunnalle lähetettäväksi. 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> — Skljanski, sitten Krzhizhanovski — asunnossa.

25. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei ole terve<sup>519</sup>, viiپی työhuoneessaan vain viisi minuuttia, saneli puhelimitse kolme kirjettä<sup>520</sup>, joihin aikoi pyytää vastaukset myöhemmin.

Maria Iljinitshna [Uljanova] sanoi, ettei Vladimir Iljitshiä saa häiritä millään — jos hän itse kysyy vastauksia, on pyydettävä niitä asianomaisilta henkilöiltä. Ei mitään vastaanottoa, toistaiseksi ei mitään määräyksiä. On saatu kaksi virkakirjettä Stalinilta ja Zinovjeviltä<sup>521</sup> — niistä ei pidä hiiskahtaakaan ennen erityistä määräystä ja lupaa.

25. marraskuuta, ilta.

Tuli klo 6. Keskusteli muutaman minuutin puhelimitse. 6<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—7<sup>1</sup>/<sub>2</sub> oli A. D. Tsjurupa. Sitten Vladimir Iljitsh lähti

Merkinnöt sarakkeessa »Täytännönpano»:

\* Skljanski on olettu vastaan.

\*\* Lähetetty illalla Poliittiselle toimikunnalle.

heti pois pyydettyään lähettämään Tsjurupalle kaikki pöydällään kahdessa kansiossa olleet Kamenevin asiapaperit<sup>522</sup> ja Tshitsherinille Urquhartin toimilupaa koskevat artikkelit<sup>523</sup>. Se on tehty. (Mutta osa aineistosta on Nikolai Petrovitshilla [Gorbunovilla] tai arkistossa.)

Tshitsherin pyysi sanomaan, että hän haluaisi saada henkilökohtaiset ohjeet Urquhartin toimiluvasta. Hän (Tshitsherin) matkustaa huomennillalla. Pitää sanoa sunnuntaiamuna. (Ei ole vielä sanottu.)

$8\frac{1}{2}$ — $8\frac{3}{4}$  puhelinkeskustelu. Gorbunov pyysi toimittamaan hänelle kaiken trusteja koskevan aineiston, rahoitusasiat ja Kamenevin sihteeristöltä saadut tiedotukset, koska Vladimir Iljitsh on pyytänyt häntä tutustuttamaan Tsjurupan niihin. Trusteja koskevat lausunnot ja Kameneviltä saadut tiedotukset olen jo lähettänyt Tsjurupalle — Tsjurupa on ne saanut ja pyytänyt jättämään toistaiseksi hänelle joksikin aikaa tutustumista varten. Nikolai Petrovitsh on nähtävästi antanut vielä muutakin aineistoa.

Kirjeitä en ole näyttänyt. Mutta kaikki lienevät hyvin tärkeitä. Pitäisi neuvotella asiasta Lidija Aleksandrovnan kanssa.

*26. marraskuuta, sunnuntai, aamu* (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 12, keskusteli puhelimitse, järjesteli kirjoja, otti muutamia mukaansa. Poistui  $1\frac{1}{2}$  otettuaan mukaansa V. Miljutinin selostuksen<sup>524</sup> ja muita papereita.

*26. marraskuuta, sunnuntai, ilta* (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 6.50, keskusteli puhelimitse, klo 7.30 tuli Tsjurupa. Klo 8.30 Tsjurupa lähti, Vladimir Iljitsh samoin.

*27. marraskuuta, aamu* (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kävi noin klo 12 päivällä työhuoneessaan, ei kysynyt ketään ja poistui pian. Hän pyysi Nadezhda Konsantinovnan kautta kaiken ulkomaankauppaa koskevan aineiston, se on lähetetty asuntoon. Toistaiseksi ei ole mitään määräyksiä, vastaanottoa ei ole. Ei myöskään kirjeitä.

*27. marraskuuta, ilta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Gorbunov pyysi, mikäli mahdollista, antamaan Vladimir

Iljitshille allekirjoitettavaksi paperin, jonka Zinovjev on lähettänyt Münzenbergin<sup>525</sup> kysymyksestä (jos se on saatu) sekä toimittamaan hänelle (Gorbunoville) ulkomaankauppaa koskevan aineiston, koska Vladimir Iljitsh on pyytänyt häntä tutustuttamaan Tsjurupan siihen. Vladimir Iljitsh ei ole sitä kuitenkaan antanut tänään. Se on hänen asunnossaan. Vladimir Iljitshiltä ei ole saatu mitään määräyksiä. Vähän yli kuuden annoin komendantinvirastolle määräyksen päästää Kramer<sup>526</sup> asuntoon.

Kirjeitä on melko paljon. Niiden joukossa on Berliinistä saapunut posti.

28. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei käynyt työhuoneessaan, keskusteli kaksi kertaa Lidija Aleksandrovnan kanssa puhelimitse\*. Pyysi »Ekonomitsheskaja Zhiznissä» marraskuun 26 p:nä ollutta Sorokinin kirjoitusta<sup>528</sup> 159 direktiivistä\*\* — antoi sitten määräyksiä Lidija Aleksandrovnalle — illaksi ei ole toistaiseksi mitään määräyksiä, en jätä myöskään kirjeitä.

28. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 7.45 Vladimir Iljitsh pyysi löytämään Avanesovin<sup>529</sup> ja kysymään, voisiko tämä soittaa hänelle. Soitti toisen kerran ja tiedotti puhelimensa numeron. Ilmoitin Vladimir Iljitshille, että Avanesov on Työläis- ja talonpoikaisinspektion kollegion istunnossa. »Ei sitten tarvitse, soitan Teille aamulla.» Gorbunovilta tuotiin Vladimir Iljitshin allekirjoitettavaksi Yleisliittolaisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiesthistölle osoitettu kirjelmä, jäljennös Bogdanoville<sup>530</sup> ja Fominille<sup>531</sup>; siinä pyydetään YTpKK:ta käsittelemään uudelleen kysymyksen, joka koskee ratapölkkykylästäjien siirtämistä Korkeimman kansantalouselvoston alaisuudesta Kulkulaitoksen kansankomissariaatin alaisuuteen<sup>532</sup>. Vladimir Iljitsh allekirjoitti (asunnossaan ja lähetti sihteeristöön).

29. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh oli klo 12.20 työhuoneessaan, kutsui luokseen Stalinin, tämä istui klo 13.40 asti. Illaksi ei ole mitään määräyksiä. Toistaiseksi ei ole myöskään kirjeitä.

Merkinnöt sarakkeessa »Täyläntöönpano»:

\* Ks. lisäkorttia <sup>527</sup>.

\*\* Kirjoitus on leikattu, liimattu ja viety asuntoon.

29. marraskuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Poliittisesta toimikunnasta tiedotettiin (8812), että liittotasavaltoja koskeva kysymys tulee Poliittisessa toimikunnassa esille huomenna (on lähetetty käsiteltäväksi eikä tiedoksi).<sup>533</sup>

Vladimir Iljitsh soitti klo 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—6. Hän kysyi, onko saatu Stalinilta laivankorjausohjelmaa koskeva asiapaperi. Keskusteli muutaman minuutin puhelimitse Kamenevin kanssa. Saneli puhelimitse mielipiteensä laivankorjausohjelmasta ja pyysi tiedottamaan sen Stalinille ja Kameneville (se on tehty).<sup>534</sup>

Kysyi, onko lähetetty sähke Haskellille Lontooseen. Tshitsherinin työhuoneessa päivystävä sihteeri vastasi myöntävästi\*. Huomisaamuna lähettää kirjallisen todistuksen. Vladimir Iljitshille on sanottu.

Klo 7.50—8.55 oli käymässä Avanesov. Keskustelivat työhuoneessa. Poistui klo 9. Avanesovin kanssa käymänsä keskustelun aikana kysyi, miksi päiväksi on määrätty Keskuskomitean kokous. Tämä kysymys on huomenna Poliittisen toimikunnan päiväjärjestyksessä (yhdessä esittelylistan kanssa), ja KK:n viime kokouksessa päätettiin kutsua kokous koolle samaan aikaan kuin on Neuvostojen edustajakokous. Tästä on sanottu Vladimir Iljitshille.<sup>535</sup>

30. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 1.10 työhuoneeseensa, soitti ja pyysi antamaan hänelle lokakuun 13 päivän »Poslednije novosti» lehden n:o 763, häntä kiinnostaa siinä julkaistu Peshonovin kirjoitus<sup>536</sup>. Löysin ja vein asuntoon. Vladimir Iljitsh viipyi työhuoneessaan täsmälleen 5 minuuttia ja lähti sitten heti kotiinsa. Ei ole mitään määräyksiä. Toistaiseksi ei ole myöskään kirjeitä. Lidija Aleksandrovna pyysi merkitsemään — vain tiedoksi —, että Vladimir Iljitshille osoitetut Haskellin ja Tshitsherinin kirjeet on annettu Kameneville.

30. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 6.45, kysyi, mitä uutta kuuluu ja milloin Poliittisen toimikunnan istunto

Merkintö sarakkeessa »Täytännötönnäno»

\* Sähkeen jäljennös on lähetetty Haskellille Litvinovin allekirjoittamana. Saatu marraskuun 30 pnä.

päätyi. Ilmoitin Vladimir Iljitshille, että on uusia kirjoja; pyysi tuomaan ne hänelle. Palautti »Poslednije novosti» lehden lokakuun 13 päivän numeron.

Klo 7.55 Adoratski<sup>537</sup> tuli tapaamaan Vladimir Iljitshiä, viipyi klo 8.40 asti. Vladimir Iljitsh keskusteli puhelimitse. Hän pyysi Poliittisen toimikunnan pöytäkirjaa, annoin sen hänelle. Vladimir Iljitsh pyysi panemaan talteen Poliittisen toimikunnan pöytäkirjan. Pyysi säilyttämään erikoisesti Engelsin kirjan »Poliittinen testamentti»<sup>538</sup>. Antoi katsomansa kirjauutuudet takaisin. Vladimir Iljitsh lähti klo 9.

*1. joulukuuta, aamu* (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Klo 11.20 Vladimir Iljitsh soitti Lidija Aleksandrovnalle, pyysi kutsumaan klo 12:ksi Molotovin\*.

Molotov ja Syrtsov<sup>539</sup> olivat yhdessä käynnillä klo 12—1½. Illaksi ei ole toistaiseksi mitään määräyksiä. Ei ole myöskään kirjeitä.

*1. joulukuuta, ilta* (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 5.30, klo 5.45 tuli Tsjurupa.

Klo 7 tulivat Earsman, Garden ja tulkki Voitinski, he poistuivat klo 8.40. Vladimir Iljitsh poistui klo 8.45.

*2. joulukuuta, aamu* (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 12.30, oli kaikkiaan noin 10 minuuttia, kutsui Lidija Aleksandrovnan. Pyysi häntä valikoimaan klo 6 mennessä Kalateollisuuden päähallintoa koskevan aineiston Knipovitshin käyntiä varten, jonka hän pyysi järjestämään klo 7:ksi illalla. Aineisto on Gorbunovilla, on pidettävä huoli siitä, että klo 6 mennessä koko aineisto on toimitettu meille. Kaikille vartioille on annettava määräys Knipovitshin<sup>540</sup> päästämisestä, koska hänellä ei ole lupakorttia.

Lääkäri kävi aamulla Vladimir Iljitshin luona ja sanoi hänelle seuraavaa: Vladimir Iljitshin on matkustettava kerran tai kahdestikin kahdessa kuukaudessa muutamaksi päiväksi lepäämään. Hän ei vielä tiistaina antanut lupaa johtaa puhetta — antaa sen torstaina, mutta vähäksi aikaa ja torstain jälkeen on ehdottomasti matkustettava muutamaksi päiväksi.

Gorbunov soitti ja pyysi ilmoittamaan heti tilaisuuden tullen Vladimir Iljitshille, että Rykov lähti joulukuun 1 pnä

*Merkintö sarakkeessa »Täytännönpano»:*

\* Molotov oli kutsuttu klo 12:ksi ja kävi.

pikajunalla Tiflisistä, asiasta täytyy ilmoittaa, koska se kiinnostaa kovin Vladimir Iljitshiä.

Vladimir Iljitsh pyysi kutsumaan Kamenevin klo 8:ksi (soitti puhelimitse klo 14.05).

Pitää muistuttaa Lidija Aleksandrovnalle, että hän tiedustaisi Vladimir Iljitshiltä, mistä Kinin<sup>541</sup> kirjoituksesta hän puhui Tsjurupalle, koska tämä ei voi mitenkään löytää kyseistä kirjoitusta.

## 2. joulukuuta, ilta.

Tuli työhuoneeseensa klo 6<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, klo 7—8 — Knipovitsh, 8—9<sup>1</sup>/<sub>4</sub> — Kamenev.

Antoi englanninkielisen kirjeen ja pyysi ottamaan selvää, milloin Earsman matkustaa. Kysyttiin »Luksin» komendantilta Kaiserilta, joka tiedotti, että tänään Earsman ei varmaankaan matkusta ja että huomenna hän sanoo täsmälleen Earsmanin lähtöpäivän\*. Silloin on ilmoitettava siitä Vladimir Iljitshille ja annettava hänelle tämä kirje.

Allekirjoitti Münzenbergille osoitetun kirjeen\*\*<sup>542</sup>, mutta varauksin, että hänen mielestään kirjeen alku ei ole kirjoitettu saksaksi oikein. Pyysi jättämään häntä varten jäljennöksen (n:o 8579) sihteeristöön.

Hänellä on allekirjoitettavana Sviderskille osoitettu kirje, meillä on jäljennös. Jos hän antaa allekirjoitetun, se on lähetettävä perille.<sup>543</sup>

Gorbunov antoi sanomalehtileikkeitä\*\*\*: toisessa kansiossa on uutta aineistoa, toisessa vanhempaa. Tämä aineisto on tarkoitettu puhetta varten, jonka Vladimir Iljitsh pitää Neuvostojen edustajakokouksessa, hän pyysi kokoamaan sen. Pitänee kysyä Lidija Aleksandrovnalta, saako sen antaa Vladimir Iljitshille sunnuntaina.

Vladimir Iljitsh pyysi tiedustamaan Belenkiltä<sup>544</sup>, milloin Rykov ja Dzerzhinski saapuvat (tarkalleen)\*\*\*\*. Tämä kiinnostaa häntä kovin. En ole tiedustanut Belenkiltä.

### *Merkinnöt sarakkeessa »Täytäntöönpano»*

\* Kaiserin-tiedotus: Earsman ei tiedä itsekään tarkasti lähtöpäiväänsä, mutta viipyy täällä kauan, ehkä muutaman kuukaudenkin.

\*\* Kirje on annettu Gorbunovin kautta Münzenbergille. M. Voloditsheva.

\*\*\* Pantu Vladimir Iljitshin pöydälle.

\*\*\*\* Belenki tiedotti, että Dzerzhinski lähtee Tiflisistä noin 8. joulukuuta, pysähtyy matkan varrella suorittamaan tarkastusta ja saapuu Moskovaan noin 13. joulukuuta. Rykov on lähtenyt Tiflisistä 2. joulukuuta, saapuu tänne 4. joulukuuta aamulla. (Rykovin suhteen pitää tarkastaa vielä kerran ja soittaa.) Belenki soitti vielä kerran ja sanoi Rykovin saapuvan tänään klo 6 illalla, alkoi vielä kerran tarkastaa ja soittaa. Lähetti kyselyn pitkin linjaa.



Vladimir Iljitshille on ilmoitettu, että Frumkin valmistaa aineistoa ja lähettää sen joko maanantaiaamuna tai sunnuntai-iltana.<sup>545</sup>

Vladimir Iljitsh tiedusti useaan otteeseen Gorbunovilta Mihailovskin kirjelmää finanssikysymyksestä. Se lienee Nadjalla [Allilujevalla]. On pyytänyt palauttamaan hänelle molemmat Mihailovskin kirjelmät sekä Krasnoshtshokovin kirjelmän<sup>546</sup>, sitten kun niitä ei enää tarvita. Poistui klo 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

### 3. joulukuuta, aamu (S. A. Flaksermanin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 2. Pyysi kutsumaan pikakirjoittajan. Voloditsheva ei ollut kotona, ja Vladimir Iljitsh pyysi jättämään etsiskelyt, koska kirjoitettavaa ei ole paljon, joten hän kirjoittaa itse. Vladimir Iljitshille on ilmoitettu Belenkin tiedotus Rykovin ja Dzerzhinskin saapumisesta sekä Kaiserin tiedotus Earsmanin lähtöpäivästä. Vladimir Iljitsh pyysi ottamaan selvää Kominternin Voitinskin kautta, joka taitaa englantia, milloin Earsman tarvitsee kirjelmän.

Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan 20 min. ja poistui.

### 3. joulukuuta, sunnuntai, ilta (S. A. Flaksermanin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 6 illalla.

Belenki ilmoitti, että Kulkulaitoksen kansankomissariaatin tiedonannon mukaan Rykov lähti joulukuun 3 pnä Bakusta ja hänen odotetaan saapuvan Rostoviin joulukuun 5 pnä. Dzerzhinskillle on lähetetty sähke tarkistusta varten. En ole ilmoittanut Vladimir Iljitshille.

Klo 6.45 Vladimir Iljitsh pyysi tiedottamaan Avanesoville, että oli saanut hänen kirjelmänsä, lukenut sen ja haluaa ennen muuta keskustella hänen kanssaan puhelimitse.<sup>547</sup> Tiedotettava huomisaamuna.

Klo 7 illalla Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan.

### 4. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 11.05. Pyysi ottamaan tarkoin selvää Rykovin saapumisesta\*. Klo 10.40 Vladimir Iljitsh soitti ja pyysi kutsumaan Avanesovin klo 11:ksi aamulla. Avanesov tuli klo 11.15 — lähti klo 12.10,

*Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:*

\* Soitin Belenkille, pyysin häntä ottamaan selvän kaikesta täsmällisesti vielä kerran. Lupasi vastata tänä iltana.

keskustelu koski ulkomaankauppaa. Klo 12.30 Vladimir Iljitsh meni Gorbunovin työhuoneeseen<sup>548</sup>, sitten palasi ja alkoi sanella Voloditshevalle puhelimitse, lähti kotiin klo 2. Klo 6 illalla Vladimir Iljitshin puheille tulee Kolegajev<sup>549</sup> (puhelin 174—14 tai Trotskin vaihteen kautta).

Rykovin saavuttua (jos Vladimir Iljitsh on silloin jo huvilalla, hän lähtee torstaina) on otettava häntä varten puhe-lyhyteys Vladimir Iljitshiin\*. Klo 5.50 Vladimir Iljitshin puheille tulee Zhukov<sup>550</sup> 10 minuutiksi. Klo 7—8 Frumkin, klo 8.15—9 Tsjurupa (ehdollisesti; jollei tämä aika ole Vladimir Iljitshistä sopiva, niin huomenna klo 11 tai 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ap.).

#### 4. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 5.30 Vladimir Iljitsh saneli Voloditshevalle kirjeen Litvinoville ja tervehdyksen Kommunistisen Nuorisointernationalin III kongressille<sup>551</sup>. Soitti automaattikeskuksen kautta ja kysyi, mitä olen merkinnyt täksi päiväksi; tiedotin kellonajat ja kuka tulee vastaanotolle. Klo 5.50 tuli Kolegajev puhumaan teatterien sulkemisesta, oli klo 6.10 asti. Heti sen jälkeen tulivat Zhukov, Holtzmann ja Lavrentjev<sup>552</sup>, olivat klo 6.50 asti, keskustelivat sähköteollisuudesta. Heidän jälkeensä Frumkin oli puheilla klo 6.50—7.25 ulkomaankauppa-asioissa. Klo 7.30 Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan, klo 8 Vladimir Iljitsh palasi työhuoneeseensa. Vladimir Iljitsh tiedusti Litvinovin vastausta. Kysyi Haskellin sähköttä. Antoi espanjalaisen Cesar Reyesin kirjan, pyysi venäjäntämään otsikon ja kirjan sisällön.<sup>553</sup> 4. joulukuuta (tänään) illalla piti istuntoaan komissio, johon kuuluvat Zinovjev, Trotski ja Buharin ja jolle oli lähetetty (Buharinille osoitettuna) yksi kappale Vladimir Iljitshin muistiinpanoja Haagiin lähtevän valtuuskuntamme tehtävistä<sup>554</sup>.

Klo 9 Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan.

#### 5. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Litvinov ilmoitti, että vahvistetun tiedon mukaan Haskell on saanut sähkeen lähetystömme kautta, ilmoitettava asiasta Vladimir Iljitshille.

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 10.45, kysyi, olivatko Buharin, Zinovjev ja Trotski pitäneet komissionsa istunnon — vastasin, että istunto oli yöllä; poistui klo 1.40.

*Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:*

\* Seurattava.

Klo 6 Vladimir Iljitshiä tapaamaan tulee tshekkoslovakialaisia työläisiä (ks. luettelo)<sup>555</sup>. On annettava kaikille vartioille määräys heidän päästämistään, heillä on pääsylvat Kremliin (15 minuutiksi). Heille on ilmoitettu.

Klo 7 tulee  $\frac{1}{2}$  tunniksi Popov<sup>556</sup> (hänelle on ilmoitettu). Litvinovilta pitäisi tulla kirjallinen tiedotus sähkeen luovuttamisesta Haskellille.

5. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Klo 6— $6\frac{3}{4}$  tshekkoslovakialaiset: Josef Hans, Hamosta, Fráněk, Richtër ja Chapëra Antselovitshin<sup>557</sup> seurassa.

Klo 7—8 Popov (laskennasta). Muutaman minuutin väliaika (meni kotiin). Klo 8.20 työhuoneessa — A. D. Tsjurupa. Poistui klo 9.25.

6. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa vähän yli 11. Vladimir Iljitsh pyysi Lidija Aleksandrovnaa kirjoittamaan hänen nimissään muutamia kirjeitä (Jakovlevalle, Kameneville, Tsjurupalle)<sup>558</sup>. Pyysi ottamaan häntä varten puhelinyhteyden Staliniin — sopi tämän kanssa tapaamisesta. Klo 12.40 Stalin tuli häntä tapaamaan, viipyi klo 2.20 asti. Pyysi kutsumaan Eidukin klo  $7\frac{1}{2}$ , klo 6 Dovgalevskin<sup>559</sup>, klo 7 Bogdanovin. Aikoi keskustella Meshtsherjakovin<sup>560</sup> kanssa\* Stalinin lähdettyä.

Klo 2.25 Vladimir Iljitsh lähti kotiin. Kamenev soitti, sanoi lähettävänsä tov. Leninille osoitetun kirjeen, joka on annettava suoraan hänelle\*\*.

6. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh luki Kamenevin kirjeen klo 6.

Klo 6.05—6.30 — Bogdanov, klo 6.55—7.20 — Eiduk, klo 7.25 — Dovgalevski.

Saneli noin 15—20 minuuttia muistelmiaan N. J. Fedosejevistä<sup>561</sup>. Poistui vähän yli 9. Muistelmat lähetettiin hänen pyynnöstään Anna Iljinitshnalle [Jelizarovalle] (ks. saatekopiota).

7. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 10.55; klo 11

*Merkinnöt sarakkeessa »Täytäntöönpano»:*

\* Ei keskustellut, koska istuivat kauan.

\*\* Saatu neljännestä vailla viisi ja pantu työhuoneen pöydälle. Voloditsheva.

alkoi Poliittisen toimikunnan istunto Kamenevin puheenjohtajalla. Vladimir Iljitsh oli läsnä.<sup>562</sup> Istunnosta Vladimir Iljitsh lähti klo 2.20 asuntoonsa.

7. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 5.30, keskusteli puhelimitse Stalinin y.m. kanssa, antoi joukon tehtäviä toimitettavaksi Poliittiselle toimikunnalle<sup>563</sup> ja Jakovlevalle<sup>564</sup>. Matkusti klo 6.15 Gorkiin otettuaan mukaansa juoksevia asioita koskevat paperit.<sup>565</sup>

8. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Klo 12.10 Vladimir Iljitsh soitti puhelimitse Lidija Aleksandrovnalta, keskusteli tämän kanssa Poliittisen toimikunnan eilisistä päätöksistä.

Klo 12.15 lähetettiin Belenkin mukana Vladimir Iljitshille: 1) Poliittisen toimikunnan pöytäkirja n:o 39<sup>566</sup> ja 2) luettelo koko Venäjän mitassa toimivista ja piirikunnallisista vastuunalaisista työntekijöistä (Syrtsovilta). Vladimir Iljitsh aikoi soittaa myöhemmin ja sanella yhtä ja toista.

8. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti klo 5.35, saneli Voloditshevalle<sup>567</sup>, klo 5.50 Lidija Aleksandrovna keskusteli Vladimir Iljitshin kanssa, tämä äänesti Poliittisen toimikunnan kolmesta kysymyksestä: Vorovskin, Mdivanin ja Tshitsherinin 7. joulukuuta 1922 lähettämästä sähköstä<sup>568</sup>, neuvostojen X edustajakokoukselle esitettäviä päätöslauselmia tarkastavan valiokunnan kokoonpanosta sekä Ukrainan edustajakokoukselle lähetettävästä tervehdyksestä<sup>569</sup>. Saneli Poliittisen toimikunnan työjärjestyksen<sup>570</sup>. Suostui KK:n kokouksen lykkäämiseen<sup>571</sup>. Lopetti puhelinkeskustelut klo 6.20. Lääkelähetys Berliinistä.

9. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Eilisiltana ei ollut mitään määräyksiä. Maria Iljinitshna soitti ja sanoi, että Vladimir Iljitsh aikoo sanella jotain klo 5<sup>3</sup>/<sub>4</sub> ja keskustele klo 6:ltä Rykovin kanssa, tämä on saapunut, istuu kotona. Ei mitään määräyksiä. Kirjeitä on.

9. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti klo 6.05, antoi tehtävän. Varapuheenjohtajien työtä koskevat Vladimir Iljitshin kirjeet<sup>572</sup> lähetetty Rykoville, Stalinille, Tsjurupalle ja Kameneville.

Belenki tuo Vladimir Iljitshille kirjeen Kamenevilta.

Souvarine palauttaa Vladimir Iljitshin ranskankielisen kirjeen tänä iltana.<sup>573</sup>

Vladimir Iljitshille lähetetään: 1) hänen varapuheenjohtajien työtä koskeva kirjeensä (alkuperäinen, jäljennös sekä aikaisemman päätöksen jäljennös<sup>574</sup>), kirje Zetkiniltä ja lääke.

*10. joulukuuta, aamu.*

Vladimir Iljitshiltä ei mitään.

*10. joulukuuta, ilta.*

Soitti vähän yli kuuden, pyysi puhelinyhteyttä Staliniin. Äänesti eserriä koskevasta Kirovin, Vasiljevin ja Polujanin sähköstä<sup>575</sup>.

Lähetettävä heti ensi tilaisuudessa jonkun mukana Vladimir Iljitshille hänen Lazzarille kirjoittamansa ranskankielinen kirje, jota Souvarine on korjailut, se on jätetty kopiin; klo 8<sup>3</sup>/<sub>4</sub> Vladimir Iljitsh pyysi lähettämään Frumkinille kirjeen, jossa hän kysyy tämän lausuntoa Avanesovin teeseistä. On lähetetty. Huomisaamuna on tiedustettava Frumkinilta, milloin hän lähettää lausuntonsa<sup>576</sup>.

Myös Gorbunovilta kysyttävä aamulla (ks. kopioita n:ot 8605 ja 8606)<sup>577</sup>.

Lazzarille osoitettua kirjettä ei pidä lähettää erityisesti. Lähetettävä vain jonkun mukana. Vladimir Iljitsh sanoi niin.

*11. joulukuuta, aamu* (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Ei ole ollut mitään määräyksiä. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan. Huolehdittava, että työhuoneessa olisi illalla vähintään 14 astetta lämmintä.

*11. joulukuuta, ilta* (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Ei ole ollut mitään määräyksiä. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan.

*12. joulukuuta, aamu* (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh saapui klo 11 Moskovaan, tuli työhuoneeseensa klo 11.15, oli vähän aikaa työhuoneessaan ja lähti kotiin ennen kahtatoista. Rykovin, Kamenevin ja Tsjurupan on määrä tulla hänen luokseen klo 12.\*

*Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:*

\* Kävivät.

Vladimir Iljitsh lähti työhuoneestaan klo 2, Rykov, Kamenev ja Tsjurupa olivat hänen luonaan kahteen asti.

Illaksi ei ole vielä mitään.

*12. joulukuuta, ilta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan klo 5.30 lähtien. Keskusteli puhelimitse muutamia minutteja. Antoi lähetettäväksi italialaiselle Lazzarille osoitetun kirjeen ja pyysi pitämään erikoisesti silmällä, kuka sen vie (jotta viejä olisi luotettava toveri). Dzerzhinski — klo 6—6.45<sup>578</sup>.

Stomonjakov<sup>579</sup> (ulkomaankauppamonopolia koskeva kysymys) — klo 7.45.

Poistui klo 8<sup>1</sup>/<sub>4</sub>.

Vladimir Iljitshin kirje Lazzarille on lähetetty Souvarinelle (»Luks», 23). Hän sopii luotettavien toverien kanssa ja ilmoittaa siitä huomisaamuna meille tai soittaa mieluummin hänelle.\*

*13. joulukuuta, aamu* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Klo 11 kävi lääkäreitä. Määräsivät lepäämään täydellisesti, matkustamaan maalle.<sup>580</sup>

Klo 12 tienoissa kutsui asuntoonsa Fotijevan asioiden loppuselvittelyä varten. Saneli kirjeitä: Keskuskomitealle Rozhkovista<sup>581</sup>, Frumkinille, Stomonjakoville ja Trotskille ulkomaankaupasta<sup>582</sup>, varapuheenjohtajille työnjaosta<sup>583</sup>. Klo 12.30 tuli Stalin, poistui klo 2.35.

*13. joulukuuta, ilta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Klo 5.55 kutsui luokseen Fotijevan. On tiedotettu Frumkinin ja Trotskin vastaukset. Määräsi audienssin Krzhizhanovskille joulukuun 14 päiväksi, klo 12:ksi. Klo 7.30—8.25 saneli kirjettä Keskuskomitean kokousta varten ulkomaankauppakysymyksestä<sup>584</sup>. Aikoi tavata Frumkinin, mutta luopui aikeestaan. Mieliala oli melko hyvä, laski leikkiä. Oli huolissaan vain asioiden loppuselvittelyn vuoksi.

*14. joulukuuta, aamu* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Soitti klo 11, keskusteli Fotijevan kanssa eilisestä ulkomaankauppaa koskevasta kirjeestä ja pyysi, ettei sitä annet-

*Merkintö sarakkeessa »Täytännönnäkö»*

\* Vladimir Iljitshin pyynnöstä pidettävä erikoisesti silmällä. Souvarinelta on saatu omakätinen kuittaus.

taisi kenellekään, koska on täydennettävää. Tiedusti, tulee-ko Krzhizhanovski. Soitti vielä kerran klo 11.10.

Klo 1.10 pyysi järjestämään puhelun Jaroslavskin kanssa<sup>585</sup>. Koska Jaroslavskia ei tavattu, lykkäsi keskustelun tai tapaamisen illaksi. Klo 2.25 kutsui Fotijevan, antoi Avanesoville osoitetun kirjelapun, joka oli lähetettävä tälle ulkomaankauppaa koskevan kirjeen mukana<sup>586</sup>. Käski, että kun kirje saadaan takaisin, se on lähetettävä Frumkinille, jonka hän ottaa vastaan luultavasti illalla. Saatuaan tietää Rozhkovia koskevasta Poliittisen toimikunnan päätöksestä oli hyvin tyytyväinen, nauroi ja sanoi, että se on erittäin hyvä uutinen<sup>587</sup>. Ulkonäöstä päätellen mieliala on hyvä; laskee leikkiä ja nauraa.

#### 14. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti neljännestä vailla kuusi. Kysyi Poliittisen toimikunnan pöytäkirjaa. Sanoi aikovansa sanella. Pyysi järjestämään puhelun Jaroslavskin kanssa. (Jaroslavski kävi hänen luonaan.) Kellon käydessä seitsemättä tuli lääkäri. Frumkin kävi, mutta Vladimir Iljitsh ei ollut tavattavissa. Yhdeksättä käydessä Vladimir Iljitsh kysyi, oliko Frumkin täällä. Pyysi Lidija Aleksandrovnaa muistuttamaan hänelle huomenna klo 12 Frumkinista tämän ollessa Tsjurupan luona. Pyysi tiedustamaan, onko kaikki ulkomaankauppamonopolia koskevat asiapaperit lähetetty Trotskille, ja luovutti ne, mitkä olivat hänellä. Ne pitää näyttää Lidija Aleksandrovnalle. Buharinin kirjettä koskeva Vladimir Iljitshin kirje<sup>588</sup> on lähetetty Stalinille ja Trotskille Vladimir Iljitshin pyynnöstä\*. Hän sanoi kirjoittavansa lisää erikseen.

Ennen kahdeksaa sanoi Lidija Aleksandrovnalle aikovansa sanella: 1) kirjeen Zinovjevälle Pskovissa olevasta Rozhkovista; 2) Kameneville — Sosialististen tasavaltojen liitosta; 3) lisäyksen ulkomaankauppaa koskevaan kirjeeseen.

Klo 9 tienoilla toisti pidättävänsä itselleen oikeuden soittaa kello kymmeneen asti. Klo 10 tienoilla Maria Iljinitshna soitti ja sanoi, ettei Vladimir Iljitsh sanele tänään.

#### 15. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Soitti klo 11.50. Pyysi eilisten kirjeiden jäljennökset. Kutsui Fotijevan asuntoonsa ja antoi Trotskille kirjoitta-

Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

\* Pitääkö lähettää Frumkinille?

mansa kirjeen, antoi Fotijejan tehtäväksi kirjoittaa koneella puhtaaksi ja lähettää sekä tallettaa jäljennös suljetussa kirjekuoreissa salaiseen arkistoon<sup>589</sup>. Kirjoittaminen käy häneltä kovin vaivalloisesti, hän käski hävittää alkuperäiskappaleen, mutta se on silti yhdessä jäljennöksen kanssa talletettu salaiseen arkistoon.

Antoi kirjoja koskevan määräyksen: tekniset, lääketieteelliset y.m.s. kirjat eroteltava ja lähetettävä takaisin, maataloudelliset annettava Maria Iljinitshnalle, tuotantopropagandaa, työnjärjestelyä ja kasvatusoppia koskevat Nadezhda Konstantinovnalle, kaunokirjalliset säilytettävä tarpeen varalle ja publisistiset, poliittiset, memoarit, muistelmat y.m.s. häntä varten.

Antoi lisäksi määräyksen, että hänelle toimitettaisiin kaikki Finanssikomitean pöytäkirjat sekä sihteerin selityskirjelmä — se ei saa olla liian pitkä, mutta ei myöskään liian lyhyt —, josta hän voisi saada selvän käsityksen Finanssikomitean toiminnasta. Mieliala ei ole kehuttava, sanoi voitavansa huonommin, ei ollut saanut unta yöllä.

#### 15. joulukuuta, ilta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Soitti klo 8.30. Saneli (ensin puhelimitse, sitten kutsui asuntoonsa) kirjeet Stalinille ja Trotskille. Stalinille siitä, että pitää mahdollisesti puheen neuvostojen edustajakokouksessa<sup>590</sup>, Trotskille, että vastustaa jyrkästi ulkomaankauppaa koskevan kysymyksen poistamista KK:n kokouksen päiväjärjestyksestä, mikäli sellaista poistoa suunniteltaisiin<sup>591</sup>. Lopetti noin klo 9.

#### 16. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Klo 11—11.45 kävivät lääkärit (Kramer ja Kozhevnikov<sup>592</sup>). Nadezhda Konstantinovna lähetti varapuheenjohtajille osoitetun kirjeen, jonka hän oli kirjoittanut sanelun mukaan nähtävästi eilisiltana tai tänään ennen lääkärien tuloa<sup>593</sup>. Pakaln<sup>594</sup> sanoi, että Vladimir Iljitsh ei halua matkustaa Gorkiin siitä syystä että moottorirekimatka on rasittava, kun taas autolla ei voida lähteä. Pakalnin kertoman mukaan hänen luokseen tuodaan joka aamu klo 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> koira (Aida), jonka kanssa hän leikkii ja josta hän pitää kovin. Foersterilta<sup>595</sup> tuli sähkösanoma, jossa vahvistetaan, että ennen kuin Vladimir Iljitsh voi pitää puheen edustajakokouk-



nessa, hänen täytyy levätä täydellisesti vähintään 7 päivää. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan eikä antanut mitään määräyksiä.

16. joulukuuta, ilta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Nadezhda Konstantinovna soitti ja pyysi ilmoittamaan Stalinille Vladimir Iljitshin nimissä, ettei pidä puhetta neuvostojen edustajakokouksessa. Kysyttäessä Vladimir Iljitshin vointia sanoi hänen voivan keskinkertaisesti, ulkonäöstä päättäen melko hyvin, mutta muuten on vaikea sanoa. Pyysi samoin Vladimir Iljitshin toimeksiannosta soittamaan salaisesti Jaroslavskille, jotta tämä kirjoittaisi kokouksessa muistiin Buharinin ja Pjatakovin ja mahdollisuuden mukaan muidenkin puheet ulkomaankauppaa koskevasta kysymyksestä.

18. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Keskuskomitean kokous on alkanut. Vladimir Iljitsh ei ole läsnä, sairastaa — ei ole mitään tehtäviä eikä määräyksiä.

18. joulukuuta, ilta.

KK:n kokous jatkuu. Vladimir Iljitsh ei ole läsnä, kokous päättyy iltatunttoon.<sup>596</sup>

23. joulukuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vähän yli 8 Vladimir Iljitsh kutsui asuntoonsa. Saneli 4 minuuttia. Hän voi huonosti. Kävi lääkäreitä<sup>597</sup>. Ennen sanelun alkua hän sanoi: »Haluan sanella Teille kirjeen edustajakokoukselle. Kirjoittakaa!»<sup>598</sup> Saneli nopeasti, mutta hänen sairaalloisuutensa tuntui kuitenkin. Lopetettuaan kysyi, monesko päivä nyt on. Miksi olen niin kalpea, miksi en ole edustajakokouksessa<sup>599</sup>, harmitteli, että kuluttaa aikaani, jonka voisin olla siellä. En saanut mitään muita määräyksiä.

24. joulukuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Seuraavana päivänä (24. joulukuuta) kello kuuden ja kahdeksan välillä Vladimir Iljitsh kutsui taas. Varoitti, että eilen (23. joulukuuta) ja tänään (24. joulukuuta) saneltu on ehdottoman salaista. Tähdensi tätä monta kertaa. Vaati säilyttämään kaiken, mitä hän sanelee, erikoisessa paikassa erikoisen vastuuntuntoisesti ja katsomaan sen ehdottoman salaiseksi. Samalla hän antoi lisäksi vielä yhden määräyksen.<sup>600</sup>

Vladimir Iljitshiä varten otettiin Suhanovin »Kirjoitelmia vallankumouksesta», III ja IV osa.

### 29. joulukuuta.

Nadezhda Konstantinovnan kautta Vladimir Iljitsh pyysi laatimaan luettelot uusista kirjoista. Lääkärit ovat antaneet luvan lukea. Vladimir Iljitsh lukee Suhanovin »Kirjoitelmia vallankumouksesta» (III ja IV osaa). Kaunokirjallisuus ei kiinnosta Vladimir Iljitshiä. Vladimir Iljitsh pyysi laatimaan luettelot osastoittain.

### 5. tammikuuta 1923.

Vladimir Iljitsh vaati uusien kirjojen luettelot alkaen tammikuun 3 päivästä sekä Titlinovin kirjan »Uusi kirkko»<sup>601</sup>.

### 17. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 6:n ja 7:n välillä puoleksi tunniksi. Luki ja korjaili huomautuksiaan, joita oli tehnyt Suhanovin vallankumousaiheisen kirjan johdosta. 10—15 minuuttia jatkoi sanelua samasta asiasta<sup>602</sup>.

Oli tyytyväinen uuteen telineeseen, joka teki hänelle helpommaksi kirjojen ja omien käsikirjoitusten lukemisen.

Sanellessaan lausetta: »Meikäläiset Suhanovit...» — pysähtyi sanoihin »...eivät voi uneksiakaan...» ja miettiessään jatkoa virkkoi leikkisästi: »Mokoma muisti! Unohdin kokonaan, mitä halusin sanoa! Piru viekoon! Ihmeellistä muistamattomuutta!» Pyysi kirjoittamaan huomautukset heti puhtaaksi ja tuomaan hänelle.

Tarkkaillessani häntä sanelun aikana useita päiviä peräkkäin olen huomannut, ettei häntä miellytä, jos hänet keskeytetään keskellä lausetta, koska silloin hän kadottaa ajatuksen langan.

### 18. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei kutsunut.

### 19. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen tänään klo 7 tienoissa ja vähän yli 8. Saneli toista varianttiaan Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta (»Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä TTI?») <sup>603</sup> noin 30 minuuttia. Sanoi haluavansa kirjoittaa sen mahdollisimman pian.

### 20. tammikuuta.

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen tänään kello 12:n ja yhden välillä. Luki kirjoitustaan »Miten meidän olisi uudel-

leenjärjestettävä TTI?». Teki siihen lisäyksiä ja korjauksia.

Sanoi, että Nadezhda Konstantinovna antaa hänelle erään tiedon, joka koskee hänen kirjoituksensa erästä osaa, sekä antoi Lidija Aleksandrovnan tehtäväksi ottaa tarkoin selvää samasta: mitkä laitokset meillä huolehtivat tieteellisestä työnjärjestelystä ja montako niitä on, montako kokousta meillä on ollut tästä asiasta ja mitkä ryhmät ovat osallistuneet niihin. Onkohan jotain aineistoa Pietarissa? (Hlopljankinin<sup>604</sup> lähettämät tiedot olivat samanlaisia kuin Nadezhda Konstantinovnan, hiukan yksityiskohtaisempia).

Pyysi täydellistä kirjaluetteloa<sup>605</sup>. Olin noin 30 minuuttia.

21. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei kutsunut.

22. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen 25 minuutiksi (klo 12—12.25). Teki korjauksia Työläis- ja talonpoikaisinspektiota koskevan kirjoituksen toiseen varianttiin; päätyi lopullisesti tähän varianttiin. Kiirehti kovin, koska aikaa oli rajoitetusti. Pyysi panemaan kirjoituksen järjestykseen, kirjoittamaan koneella puhtaaksi ja antamaan hänelle illalla. Päästäessään minut hänen luokseen Nadezhda Konstantinovna sanoi, että hän oli ottanut luvatta vielä muutamia minuutteja kirjoituksen tarkasteluun. Nadezhda Konstantinovna kertoi minulle, että sairaanhoitajatar (päivystävä) ei ollut tahtonut päästää minua Vladimir Iljitshin luokse. Poislähtöni jälkeen Nadezhda Konstantinovna käväisi sihteeristössä esittämässä Vladimir Iljitshin pyynnön: »Jättäkää tyhjät paikat niihin kohtiin, joita ette ehtinyt kirjoittaa, jos sellaisia on.» Hän sanoi, että Vladimir Iljitshistä oli tuntunut, että hänen kovan kiirehtimisensä vuoksi minun oli ollut vaikea ehtiä hänen perässään. Pyysin sanomaan hänelle, että kaikki on kirjoitettu ja jos tulee epäilyksiä, niin tehdään siten kuin hän on pyytänyt.

23. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 12:n ja 1:n välillä. Lukaisi vielä kerran kirjoituksensa, josta on mainittu edellä, ja teki vähäisiä muutoksia. Pyysi siirtämään ne hänen kappaleeseensa sekä meidän kappaleeseemme ja antamaan toisen niistä Maria Iljinitshnalle »Pravdaa» varten. Kirjoitus

on korjattu ja annettu Maria Iljinitshnalle ennen kello kolmea. Vladimir Iljitsh kysyi, onko Lidija Aleksandrovna palannut ja ovatko juhlamme päättyneet.

*30. tammikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tammikuun 24 pnä Fotijevan ja antoi hänen tehtäväkseen pyytää Dzerzhinskiltä tai Stalinilta Gruusian kysymystä tutkivan komission aineiston sekä tutkia se yksityiskohtaisesti. Tämä tehtävä annettiin Fotijevalle, Glasserille ja Gorbunoville. Tarkoituksena selostus Vladimir Iljitshille, joka tarvitsee sitä puolueen edustajakokousta varten. Hän ei kai tiennyt, että kysymys on käsiteltävänä Poliittisessa toimikunnassa<sup>606</sup>. Hän sanoi: »Sairastumiseni edellä Dzerzhinski puhui minulle komission toiminnasta ja 'välikohtauksesta' ja se teki minuun kovin masentavan vaikutuksen.»

Torstaina tammikuun 25 pnä hän kysyi, onko aineisto saatu. Vastasin, että Dzerzhinski palaa vasta lauantaina, joten en ole voinut häneltä kysyä.

Tiedustin asiaa lauantaina Dzerzhinskiltä, hän sanoi aineiston olevan Stalinilla. Lähetin kirjeen Stalinille, osoit-tautui, ettei hän ollut Moskovassa. Eilen tammikuun 29 päivänä Stalin soitti, ettei hän voi antaa aineistoa ilman Poliittisen toimikunnan lupaa. Kyseli, olenko ehkä puhunut jotain liikaa Vladimir Iljitshille. Mistä tämä muuten olisi selvillä nykyhetken asioista? Esimerkiksi hänen TTI:tä koskeva kirjoituksensa osoittaa hänen tietävän eräitä seikkoja. Vastasin, että en ole puhunut eikä minulla ole mitään syytä luulla hänen olevan selvillä asioista. Tänään Vladimir Iljitsh kutsui saadakseen tietää vastauksen ja sanoi aikovansa taistella sen puolesta, että aineisto annetaan hänelle.

Tammikuun 26 pnä Vladimir Iljitsh käski sanoa Tsjurupalle, Sviderskille ja Avanesoville, että jos he hyväksyvät hänen kirjoituksensa, niin järjestäkööt neuvottelukokouksia ja pohtikoot ennen edustajakokousta, olisiko syytä laatia suunnitelma, oppikirjojen jäsenitys (kaiketi työn normaalistamisesta). Tuntevatko he Kerzhentsevin ja Jermanskin kirjat<sup>607</sup>. On olemassa tieteellistä työn järjestelyä koskeva suunnitelma, Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa on normaalistamis-osasto.

Tänään hän kysyi: mitä Tsjurupa vastasi, hyväksyvätkö hän, Sviderski, Avanesov, Reske<sup>608</sup>? toiset kollegion jäsenet

kirjoituksen? Sanoin, etten sitä tiedä. Kysyi, eikö Tsjurupa epäroï, eikö hän yritä vitkuttaa, puhuuko kanssani vilpittömästi. Sanoin, ettei minulla ole ollut toistaiseksi mahdollisuutta keskustella hänen kanssaan, että olen vain ilmoittanut hänelle tehtävän, ja se on otettu täytettäväksi.

Tammikuun 24 pnä Vladimir Iljitsh sanoi: »Ennen kaikkea 'salaisesta' asiastamme: minä tiedän, että Te petkutatte minua.» Vastaväitteisiini hän sanoi: »Minulla on oma mielipiteeni asiasta.»

Tänään tammikuun 30 pnä Vladimir Iljitsh sanoi, että lääkäri vastasi eilen kieltävästi hänen kysymykseensä, saako hän puhua edustajakouksessa maaliskuun 30 pnä, mutta lupasi, että siihen mennessä hän pääsee jalkeille ja saa kuukauden kuluttua lukea lehtiä. Palattuaan Gruusian komissiota koskevaan kysymykseen hän sanoi nauraen: »Nehän eivät ole sanomalehtiä, joten niitä on lupa lukea nytkin.» Mieliä näyttäähän melko hyvältä. Päässä ei ole käärettä.

### 1. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään luokseen (klo 6<sup>1</sup>/<sub>2</sub>). Ilmoitin, että Poliittinen toimikunta oli antanut luvan ottaa aineiston<sup>609</sup>. Antoi ohjeen, mihin on kiinnitettävä huomiota ja miten aineistoa yleensä on käytettävä<sup>610</sup>. Vladimir Iljitsh sanoi: »Jos olisin vapaudessa» (sanoi näin ensin erehdyksessä, mutta toisti sitten nauraen: jos olisin vapaudessa), »tekisin helposti tämän kaiken itse.» Oletimme aineiston tutkimiseen tarvittavan noin 4 viikkoa.

Kysyi, miten Tsjurupa ja muut suhtautuvat hänen kirjoitukseensa. Vastasin Tsjurupan ja Sviderskin ohjeiden mukaisesti, että Sviderski hyväksyy sen täydellisesti. Tsjurupa kannattaa osaa, joka koskee Keskuskomitean jäsenten mukaan ottamista, mutta epäilee, tokko Työläis- ja talonpoikaisinspektio pystyy täyttämään kaikki nykyiset tehtävät, jos se supistetaan 300—400 henkilöön. Avanesovin näkökantaa en tiedä. Huomenna on koko kollegion neuvottelu.

Kysyi, onko kysymys kirjoituksesta ollut esillä Keskuskomiteassa. Vastasin, etten tiedä sitä. Vladimir Iljitsh tyytyi näihin tiedotuksiini.

### 2. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 11<sup>3</sup>/<sub>4</sub>. Saneli kirjoitusta »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa»<sup>611</sup>. Lopetti klo 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

Pyysi Lidija Aleksandrovnaa käymään luonaan joka toinen päivä. Kysymykseen »mihin aikaan» sanoi olevansa nyt vapaa mies. Huomautti ohimennen, että vain 2—5 ei saa tulla; sanoi, että voisi tulla klo 6 tai sopia asiasta hänen sisarensa kanssa.

En ollut nähnyt häntä tammikuun 23 päivästä asti. Ulkonaisesti on tapahtunut huomattava muutos parempaan päin: näyttää virkeältä, reippaalta. Sanelee kuten aina mainiosti: pysähtelemättä, ani harvoin tapailien sanoja, hän ei oikeastaan sanele, vaan puhuu elehtien.<sup>612</sup> Päässä ei ole käärettä.

### 3. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui klo 7 muutamaksi minuutiksi. Kysyi, onko aineisto katsottu. Vastasin, että vain päällisin puolin ja ettei sitä olekaan niin paljon kuin olimme luulleet. Kysyi, onko asia ollut esillä Poliittisessa toimikunnassa. Vastasin, ettei minulla ole oikeutta puhua siitä. Kysyi: »Onko Teitä kielletty puhumasta nimenomaan ja erityisesti tästä?» »Ei, yleensä minulla ei ole oikeutta puhua juoksevista asioista.» »Onko tämä siis juokseva asia?» Ymmärsin tehneeni kömmähdyksen. Toistin, että minulla ei ole oikeutta puhua. Hän sanoi: »Tiesin tästä asiasta jo Dzerzhinskiltä, ennen sairastumistani. Onko komissio tehnyt selostuksen Poliittisessa toimikunnassa?» »On tehnyt, Poliittinen toimikunta vahvisti yleensä komission päätöksen, mikäli muistan.» Sanoi: »No niin, luulen, että Te saatte kertomuksenne valmiiksi noin kolmessa viikossa, ja silloin lähetän kirjelmän.» Vastasin: »Ehkemme ehdi 3 viikossa.» Tuli lääkäreitä (Foerster, joka oli vastikään saapunut, Kozhevnikov ja Kramer), ja minä poistuin. Näytti iloiselta ja reippaalta, lienee hieman kiihtynyt Foersterin käynnin edellä, kun tämä ei ollut nähnyt häntä pitkään aikaan.

### 4. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään kello kuuden tienoissa. Kysyi, onko minulla mitään sitä vastaan, että hän kutsuu minua pyhäpäivinäkin. (»Totta kai Tekin haluatte joskus levähtää.»)

Saneli enemmän kuin puoli tuntia jatkoa kirjoitukseen »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa». Näytti virkeältä, ääni oli reipas. Käärettä ei ollut. Lopetti sanoen: »Nyt saa riittää. Olen hieman väsynyt.» Pyysi siirtämään kurrenttiin ja soit-

tamaan, kun olen lopettanut, koska hän luultavasti jatkaa vielä artikkeliaan tänään; sanoi, että hänellä on vanha tapa pitää kirjoittaessaan käsikirjoitus edessään, ilman sitä hänen on vaikea tulla toimeen.

Nadezhda Konstantinovna kertoi minulle, että Vladimir Iljitshin luona oli käynyt saksalainen lääkäri (Foerster), joka oli puhunut hänelle koko joukon mieluisia asioita, antanut luvan voimistella, lisännyt aikaa kirjoitusten sanelua varten, ja että Vladimir Iljitsh oli hyvin tyytyväinen.

Klo 8 kutsui uudelleen. Hän ei kuitenkaan sanellut, vaan tarkasteli kirjoitettua ja teki lisäyksiä. Lopetettuaan sanoi aikovansa näyttää artikkelin ennen painoon lähettämistä Tsjurupalle ja ehkä muutamille muillekin hänen kollegionsa jäsenille, sanoi aikovansa lisätä vielä yhtä ja toista näihin ajatuksiinsa. Sanelu kävi tavallista hitaammin. Päässä oli kääre. Kasvot olivat kalpeat. Oli nähtävästi väsynyt.

#### 5. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään klo 12. Olin hänen luonaan  $\frac{3}{4}$  tuntia. Saneli hitaasti. Tapaillessaan eräässä kohdassa sopivaa sanontaa hän virkkoi: »Tänään ei näy oikein luistavan, puuttuu puhtia» (korosti näitä sanoja). Pyysi kirjoituksensa »Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä TTI?». Luki 3—4 minuuttia ääneti. Jatkoj sitten hieman ja päätti lopettaa sanoen kutsuvansa tänään klo 4, 5 tai ehkä 6.

#### 5. helmikuuta, ilta (M. I. Glasserin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh pyysi klo 7 (10 minuuttia vailla) Lidija Aleksandrovnaa, mutta koska tämä ei ollut terve, kutsui minut.

Kysyi, olimmeko me jo alkaneet selvittää Gruusian komission aineistoa ja milloin luulemme saavamme loppuun tämän työn. Vastasin, että olimme jakaneet aineiston ja alkaneet sitä lukea, mitä taas määrääikaan tulee, niin aiomme käyttää sen ajan, minkä hän on antanut meille, t.s. kolme viikkoa. Hän kysyi, miten aiomme sen lukea. Sanoin meidän tulleen johtopäätökseen, että jokaisen meistä on luettava kaikki. »Onko se Teidän yksimielinen päätöksenne?» »On.» Vladimir Iljitsh alkoi laskea, paljonko jää aikaa edustajakokouksen alkuun. Kun sanoin, että siihen on vielä kuukausi ja 25 päivää, hän sanoi, että aikaa lienee riittävästi, paitsi jos tarvitaan lisätietoja, silloin se saattaa käydä vähäksi,

varsinkin jos otetaan huomioon se seikka, että Kaukasiaan matkustamiseen menee vielä enemmän. Kysyi, paljonko kukin meistä tekee työtä, ja sanoi, että tarvittaessa voimme käyttää tässä työssä Voloditshevaa ja Shushanika Manutsharjantsia. Sitten hän kysyi, oliko se virallinen päätöksemme, että jokainen lukee kaikki. Vastasin, ettei meillä ole siitä mitään kirjallista päätöstä, ja kysyin, onko hänellä mitään sitä vastaan. Hän sanoi toivovansa tietenkin, että jokainen meistä luki kaiken, mutta komissiomme tehtäväthän ovat kovin epämääräiset. Toisaalta hän ei haluaisi vaivata meitä ylettömästi, mutta toisaalta on pidettävä mielessä, että työn kulussa saattaa käydä välttämättömäksi laajentaa näitä tehtäviä. Joudutaan kenties hankkimaan lisäaineistoa. Kysyi, missä aineistoa säilytetään, miten me sitä käytämme, laadimme koko aineistosta lyhyen konseptin ja kirjoitamme sen koneella («eikö se tuota hankaluutta?»). Vihdoin Vladimir Iljitsh päätti, että ratkaisemme lähiviikon kuluessa, paljonko me tarvitsemme aikaa ja missä muodossa käsittelemme tämän aineiston ja että sitä käsitellessämme pidämme ohjeenamme, että on välttämättömästi laadittava kaikki tiedot sisältävä yleiskatsaus komission suunnittelemista kysymyksistä sekä niistäkin kysymyksistä, joita hän tulee esittämään meille työn kulussa.

Sitten Vladimir Iljitsh antoi tehtäväkseni kysyä Popovilta, missä pisteessä on Tilastollisen Keskushallinnon Pietarissa, Moskovassa ja Harkovissa toimittaman laskennan (jos viimeksi mainitussa laskenta toimitettiin) aineiston muokaus, missä ajassa hän aikoo muokata sen ja julkaistaanko se.<sup>613</sup> Vladimir Iljitsh haluaisi nähdä aineiston lehdistössä ennen puolueen edustajakokousta; hän on sitä mieltä, että tämän laskennan erikoisen tärkeyden vuoksi aineisto on julkaistava, vaikkei aikaisemmista laskennoista olekaan julkaistu tietoja, kun taas Popov on lähettänyt Vladimir Iljitshille pelkkiä taulukkoja. Sen vuoksi Popovia pitää hoputtaa erikoisesti, lähettää hänelle virallinen kysely asiasta, kun on ensin puhuttu suullisesti.

Olin hänen luonaan kaikkiaan 20 minuuttia. Näin Vladimir Iljitshin ensimmäisen kerran hänen sairautensa aikana. Minusta hän näytti hyvävointiselta ja reippaalta, vain hieman kalpeammalta kuin ennen. Puhui hitaasti, viittoillen vasemmalla kädellään ja liikutellen oikean käden sormia. Pää ei ollut kääreessä.



## 6. helmikuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui kello 7:n ja 9:n välillä. Olin hänen luonaan noin 1½ tuntia. Hän alkoi lukea uudelleen artikkeliaan »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa». Vladimir Iljitshin saattoivat hilpeälle tuulelle punaisella musteella tehdyt korjaukset (eivät varsinaisesti sisältönsä puolesta, vaan tekotapansa vuoksi). Hänen pyyntönsä mukaisesti artikkeliä ei ollut kirjoitettu puhtaaksi, vaan korrenttiin siirrettyyn alkuperäiskappaleeseen oli vain lisätty korjaukset, jotka Vladimir Iljitsh oli tehnyt lukiessaan. Mutta koska korjauksia ei ollut tehty oikolukijan tavoin, vaan tavalliseen sihteerin tapaan, se tuntui uudelleen luettaessa Vladimir Iljitshistä epämukavalta. Hän pyysi kirjoittamaan vastedes kaikki uudelleen. Silmäillessään artikkeliä Vladimir Iljitsh poikkesi asiasta, puhui vanhasta tavastaan kirjoittaa eikä sanella; että nyt hän ymmärtää, miksei hän ole tyytyväinen (sanoi: »ollut tyytyväinen») pikakirjoittajiin; että hän oli tottunut näkemään käsikirjoituksensa edessään, pyhätelemään ja mietiskelemään vaikeissa tapauksissa kohtaa, johon »oli juuttunut», kävelemään huoneessa, vieläpä suorastaan karkaamaan jonnekin kävelyille; että nytkin häntä usein haluttaa tarttua kynään ja kirjoittaa tai tehdä korjaukset itse.

Muisteli, kuinka hän oli yrittänyt sanella artikkeliaan Trotskin pikakirjoittajalle jo vuonna 18, kuinka hän aina silloin, kun oli tuntenut »juuttuvansa», »oli kiittänyt» hämmennyksissään yhä eteenpäin »uskomattoman» nopeasti ja kuinka tämä oli johtanut siihen, että hänen oli pitänyt polttaa koko käsikirjoitus, minkä jälkeen hän oli istunut kirjoittamaan itse ja kirjoittanut »Luopio Kautskyn»<sup>614</sup>, johon oli tyytyväinen.

Vladimir Iljitsh puhui tästä kaikesta hyvin iloisesti, nauraa tarttuvaa nauruaan. En ole aikaisemmin nähnyt häntä sellaisessa mielentilassa. Saneli osan samaa artikkelia edelleen. Sanelua kesti 15—20 minuuttia. Lopetti sanelun itse.

## 7. helmikuuta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen. Puhui 3 kysymyksestä:

1) Laskennan tuloksista (antoi tehtävän: pyysi näyttämään hänelle laskentaa koskevan kokoelman oikaisuvedokset. Sanoi, että siihen pitää olla Stalinin lupa).

2) Gruusian komissiosta. Kyseli missä pisteessä työ on, milloin lopetamme lukemisen, milloin kokoonnumme y.m.s.

3) Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta. Aikooko kollegio tehdä nyt jonkinlaisen päätöksen, »ottaa tärkeydeltään valtiollisen askelen», vai lykkääkö se asian edustajakokoukseen asti. Sanoi kirjoittavansa artikkelia, joka ei ota luonnistuaakseen, mutta jonka aikoo kuitenkin saada vielä valmiiksi ja antaa Tsjurupan luettavaksi ennen painoon lähettämistä. Käski kysyä Tsjurupalta, onko hänen pidettävä kiirettä tämän artikkelin suhteen vai ei.

Kozhevnikov sanoi tänään, että Vladimir Iljitshin terveydentila on parantunut suuresti. Hän liikuttaa jo kättään ja alkaa uskoa, että voi tulevaisuudessa käyttää sitä.

#### 7. helmikuuta, aamu (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Kävin Vladimir Iljitshin luona noin 12.30. Sanoi aikovan saanella kaikenlaisista aiheista, mutta määräävänsä niiden järjestyksen tulevaisuudessa. Saneli siitä 1) kuinka voidaan yhdistää puolue-elimää neuvostovirastoihin ja 2) onko sopivaa yhdistää opiskelutoiminta virkatoimintaan.

Keskeytti sanoihin »ja mitä jyrkempi tämä vallankumous on...», toisti ne usean kerran — nähtävästi hänen oli vaikea jatkaa —, pyysi auttamaan lukemalla edellisen tekstin, purskahti nauramaan ja virkkoi: »Taisin juuttua tähän lopullisesti, kirjoittakaakin niin: juuttui juuri tähän kohtaan!»

Sanoihini, että minä olen hänen välttämätön pahansa vain lyhyen ajan, koska hän kykenee pian itse kirjoittamaan, hän vastasi: »No milloinkahan sekini tapahtuneet!» Äänessä oli väsymyksen, sairaalloisuuden sävy.

#### 7. helmikuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui klo 7:n ja 9:n välillä. Olin noin 1½ tuntia. Lopetti lauseen, johon oli keskeyttänyt sanelun eilen. Sanoi: »Nyt koetan kehittää seuraavaa teemaa.» Kysyi heti teemoja, jotka oli suunnitellut aikaisemmin<sup>615</sup>; kun teemat oli luettu, totesi unohtaneensa yhden niistä (Ammattiopetuksen päähallinnon ja yleisen kansansivistystyön keskinäisistä suhteista). Saneli artikkelinsa »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa» yleisen osan. Hän saneli nopeasti ja sujuvasti, hankaluuksitta, elehtien.

Lopetettuaan sanoi, että myöhemmin koettaa yhdistää tämän osan koko artikkeliin. Väsyi. Sain illalla Nadezhda

Konstantinovnalta tietää, että huomenna Vladimir Iljitsh ei sanele; hän aikoo lukea.

9. *helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui aamulla. Toisti asettavansa Työläis- ja Talonpoikaisinspektiota koskevan kysymyksen edustajakokouksen käsiteltäväksi. Mitä laskentaan tulee, häntä huolestuttaa, julkaistaanko taulukot sellaisessa muodossa kuin pitää. Suostui ehdotukseeni, että Kamenevin tai Tsjurupan välityksellä annetaan jonkun tehtäväksi tarkastaa ne. Tehtävä annetaan Krzhizhanovskille ja Sviderskille. Mieliälä ja ulkonäkö ovat erinomaiset. Sanoi, että Foerster on taipuvainen sallimaan hänelle tapaamiset ennen sanomalehtiä. Huomautettuani, että lääkärin kannalta se taitaa olla todella parempi, hän mietti hetken ja vastasi hyvin vakavasti, että hänen mielestään juuri lääkärin kannalta se olisi pahempi, koska painetun aineiston lukee ja siinä kaikki, mutta tapaminen aiheuttaa mielipiteiden vaihtoa.

9. *helmikuuta, aamu* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen vähän yli 12. Sanoi, että uudestaan kirjoitettu tyydytti häntä enemmän. Luki eilen sanelemansa osan artikkelia, ei tehnyt juuri mitään korjauksia. Lopetettuaan sanoi: »Tästä taisi tulla melko asiallinen.» Minusta vaikutti siltä, että hän oli hyvin tyytyväinen artikkelinsa tähän osaan. Pyysi kirjoittamaan lopun: »Tällä tavalla sidon...» j.n.e. Olin hänen luonaan tunnin verran.

9. *helmikuuta, ilta.*

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen Lidija Aleksandrovnan. Nadezhda Konstantinovna pyysi artikkelin yleisen osan, koska Vladimir Iljitsh oli kehottanut häntä lukemaan sen.

10. *helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Kutsui kellon käydessä seitsemättä. Käski antamaan artikkelin »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa» Tsjurupalle, jotta tämä lukisi sen mikäli mahdollista kahdessa päivässä.

Kysyi luetteloon merkittyjä kirjoja<sup>616</sup>. Näytti väsyneeltä, puhui kovin vaivalloisesti, unohtaen ajatuksen ja sotkien sanoja. Päässä oli kääre.

*12. helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitshin vointi on huonontunut. Ankara päänsärky. Kutsui minut luokseen muutamaksi minuutiksi. Maria Iljinitshnan kertoman mukaan lääkärit hermostuttivat Vladimir Iljitshin niin, että hänen huulensa vapisivat. Foerster sanoi eilen, että häneltä on ehdottomasti kielletty sanomalehdet, tapaamiset ja poliittinen informaatio. Kysymyksen, mitä viimeksi mainitulla tarkoitetaan, Foerster vastasi: »Esimerkiksi kun Teitä kiinnostaa kysymys neuvosto-toimihenkilöiden laskennasta». Nähtävästi tämä lääkärien tietoisuus asioista hermostutti Vladimir Iljitshiä. Sitä paitsi Vladimir Iljitsh sai kaiketi sellaisen käsityksen, etteivät lääkärit anna ohjeita Keskuskomitealle, vaan Keskuskomitea on antanut ohjeet lääkäreille.

Puhui kanssani taas samoista 3 teemasta, valitti päänsärkyä. Sanoin leikilläni, että alan parantaa häntä suggeroimalla ja että kahden päivän kuluttua päänsärky lakkaa.

*14. helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui minut luokseen vähän yli 12. Päättä ei kivistänyt. Sanoi olevansa aivan terve. Sanoi, että hänen tautinsa johtuu hermoista ja on sellainen, että toisinaan hän on aivan terve, t.s. pää on aivan selkeä, mutta toisinaan hän voi huonommin. Sen vuoksi meidän pitää kii-rehtiä hänen antamiensa tehtävien täyttöö, koska hän haluaa välttämättä viedä läpi jotakin edustajakokoukseen mennessä ja uskoo voivansa sen tehdä. Mutta jos me vitkutamme ja siten turmelemme asian, niin hän tulee olemaan kovin, kovin tyytymätön. Tuli lääkäreitä, joten täytyi keskeyttää.

*14. helmikuuta, ilta.*

Kutsui uudelleen luokseen. Puhui vaivalloisesti, oli nähtävästi väsynyt. Puhui taas antamiensa tehtävien kolmesta pykälästä. Erikoisen yksityiskohtaisesti siitä, mikä huolestuttaa häntä eniten, t.s. Gruusian kysymyksestä. Pyysi kii-rehtimään. Antoi muutamia ohjeita<sup>617</sup>.

*5. maaliskuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen noin klo 12. Pyysi kirjoittamaan sanelun mukaan kaksi kirjettä: toisen Trotskil-le<sup>618</sup>, toisen Stalinille<sup>619</sup>; lukemaan edellisen henkilökohtaisesti puhelimitse Trotskille sekä tiedottamaan hänelle vas-

tauksen mahdollisimman pian. Jälkimmäisen hän pyysi jättämään toistaiseksi lähettämättä, sanoi, että kaikki luonnistuu tänään häneltä jotenkin huonosti. Tunki voivansa huonosti.

6. maaliskuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Kysyi vastausta edelliseen kirjeeseensä (puhelimitse saatu vastaus on pikakirjoitettu). Luki jälkimmäisen (Stalinille) ja pyysi antamaan henkilökohtaisesti sekä saamaan vastauksen kädestä käteen. Saneli kirjeen Mdivanin ryhmälle<sup>620</sup>. Tunki voivansa huonosti. Nadezhda Konstantinovna pyysi, etten lähettäisi kirjettä Stalinille, enkä lähettänytkään sitä 6. päivänä. Mutta 7. päivänä sanoin, että minun on täytettävä Vladimir Iljitshin määräys. Nadezhda Konstantinovna keskusteli Kamenevin kanssa, ja kirje annettiin Stalinille ja Kameneville ja sitten myös Zinovjevälle, kun tämä oli palannut Pietarista. Vastaus Stalinilta saatiin kohta sen jälkeen, kun hän oli saanut Vladimir Iljitshin kirjeen (annoin kirjeen henkilökohtaisesti Stalinille ja minulle saneltiin hänen vastauksensa Vladimir Iljitshille). Kirjettä ei ole vielä annettu Vladimir Iljitshille, sillä hän sairastui.<sup>621</sup>

*Julkaistu ensi kerran 1963  
»Voprosy istorii KPSS» alkakausleht-  
den 2. n:ossa*

*Julkaistaan sihteerin  
muistiinpanojen mukaan*

